

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392
Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri pošti ček zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Teleky odšel na posvet v Rim

Predsednik madžarske vlade se želi poučiti, kakšno je stališče Italije do srednjeevropskih in južnovzhodnih problemov po brennerskem sestanku

Budimpešta, 19. marca. j. (Havas) Madžarski ministrski predsednik grof Teleky je danes jutraj odpotoval v Italijo, kjer bo imel 24. in 25. t. m. razgovore z italijanskim ministrskim predsednikom Mussolinijem in zunanjim ministrom grofom Cianom.

Pariz, 19. marca. j. (RSV) V pariških političnih krogih opozarjajo na značilno okoliščino, da je Teleky odpotoval v Rim nekaj dni pred Gafencovim obiskom v Italiji in dan po razgovorih med Mussolinijem in Hitlerjem na Brennerju. Iz tega se lahko precej zanesljivo sklepa na predmet razgovorov, ki jih bo imel Teleky z Mussolinijem, Cianom in drugimi vodilnimi italijanskimi osebnostmi. Isti krogi pripominjajo, da je povsem razumljivo, ako je madžarska javnost nekoliko vznemirjena glede na najnovejši razvoj situacije v južnovzhodni Evropi. Madžarska smatra za potrebno, da se pouči, kakšne načrte ima Nemčija v najnovejšem času na Balkanu. Ako Nemčija zares misli na kakšno intervencijo v Rumuniji, potem lahko stori to samo preko madžarskega ozemlja, kamor ima pristop kar z dveh strani: s severa in zapada. Že sedaj je Nemčija pričela izvajati pritisk na Madžarsko, hotela jo prisiliti, da bi se za nekaj časa odrekla slehernim zahtevam po vrnitvi ozemlja v Transilvaniji, kar vzbuja seveda upravičen odpor madžarskega javnega mnenja. Na drugi strani ima Madžarska skrbni zaradi navzočnega rdeče armade na meji Podkarpatske Ukrajine. Razumljivo je, da bi hotela Madžarska natančno vedeti, kaj misli Italija glede na te nevarnosti. V političnih krogih se zdijo, da bodo na velikonočnih razgovorih v Rimu razpravljali tudi o naslednjih perečih točkah madžarske politike:

1. Ohranitev neodvisnosti Madžarske nasproti morebitni nemški akciji.
2. Ohranitev vseh šans za morebitne teritorialne revizije.
3. Italijansko stališče glede vloge, ki

naj se prepusti Sovjetski uniji v srednji in vzhodni Evropi.

4. Kakšno stališče bo zavzela Italija na Balkanu po brennerskih razgovorih.

Skozi Ljubljano

Ljubljana, 19. marca. Z današnjim popoldanskim dunajskim brzovlakom je potoval skozi Ljubljano na poti v Italijo madžarski ministrski predsednik grof Teleky Spremljata ga soproga in osebni tajnik. V Kotoribi ga je pozdravil v imenu bana Hrvatske banovine sreski načelnik v Prelogu Štepan Fundan. V Pragerskem so salonski voz madžarskega ministrskega predsednika priključili dunajskemu brzovlakovi. V Ljubljani ni bilo nikakega službenega sprejema. Navzočnih je bilo le nekaj novinarjev, katerim pa grof Teleky ni hotel dati nikake izjave o cilju svojega potovanja v Italijo. Povedal je le toliko, da ostane v Italiji približno 8 do 10 dni ter da se bo 29. t. m. vračal skozi Ljubljano.

Turčija za mir ob Črnem morju

Carigrad, 19. marca. AA. (Stefani) Kar se tiče Črnega morja, naglašajo »Axam«, je Turčija v tem predelu sveta najbolj zainteresirana država za mir ter pristavlja, da je v montreuškem dogovoru lahko jasno videti željo turške vlade, da se ohrani mir na Črnem morju tudi v primeru, če bi v Sredozemskem morju izbruhnila vojna. Končno pravi list, da pomenijo dobri turško-sovjetski odnosi priznanje skupnih interesov obeh držav, da se ohrani mir v teh predelih.

Clodius v Bukarešti

Bukarešta, 19. marca. p. Danes je prišel semkaj vodja nemške gospodarske delegacije dr. Clodius. Uradno poročajo, da je njegov prihod v zvezi z nadaljevanjem gospodarskih pogajanj med Nemčijo in Rumunijo.

šno izpremembo načelnega italijanskega stališča. V tej stvari je bil še najbolj jasen komunikator DNB, ki je izrazil v Rimu veliko pozornost in je postavil vse nade v mirovno odločitev na pravo mesto. V omenjenih krogih tudi opozarjajo, da je Hitler formuliral svojo mirovno ponudbo že takoj po zaključku poljske vojne, da jo je potem še večkrat ponovil, da pa je bila vedno odločno odklonjena od zaveznikov. Tako je sedaj razmerje med obema vojnima taboroma jasno diferencirano.

Z brennerskim sestankom se smatrajo vse mirovne akcije za zaključene in sicer s popolnim neuspehom. Kakor je bilo že pričakovati, je Mussolini vse preveč realen politik, da bi prevzel vlogo posredovalca s tako nevhvaležno nalogo. Tudi Gayda potrjuje nocoj v inspiriranem uvodniku v »Giornale d'Italia«, da je Mussolini poslednjih posredovalcev in kritičnih septembrskih dneh preteklega leta. Wellesova akcija ni mogla približati nasprotujočih si stališč in je pomembna le za ameriško notranjo politiko, morda tudi še za zadržanje Združenih držav napram vojskojčimna si evropskima taboroma.

Na Brennerju se je torej v glavnem govorilo o vojni in le malo o miru, za katerega ni več nobenih šans. To potrjuje tudi dejstvo, da Mussolini ni smatral za potrebno, da bi se še enkrat sestel z Wellesom. Z nocojšnjim odhodom Wellesa v Genovo je bila sleherni možnost mirovne akcije, v katero je bilo v Nemčiji dejansko še nekaj upanja, dokončno pokopana.

Toda brennerski sestanki beleži kljub temu značilne rezultate, čeprav je ostal v okviru nemško-italijanske zavezniške pogodbe. Splošno pozornost je v zvezi s tem izrazil Gaydov uvodnik, iz katerega sklepajo na ojačenje osi Rim - Berlin. Iz tega uvodnika sledi, da gleda Italija na rekonstrukcijo Evrope enako kakor Nemčija, da z razvojem Evrope že čuti, da so ogroženi njeni interesi in da zato smatra za nujno potrebno ožje sodelovanje z Nemčijo, da bi se tako lažje branili skupni interesi. To tolažitvo v italijanskih političnih krogih na ta način, da bi Italija zgrabila za orožje, če bi kdorkoli pričel močno skoditi njenim interesom na Balkanu, na Blaznem vzhodu in v vzhodnih predelih Sredozemskega morja. Toda v diplomatskih krogih sodijo nekateri, da je to bržkone vse skupaj le demonstracija.

Vsekakor prikazuje, da se bo diplomatska akcija obeh taborov usmerila s dvojnimi omenjenimi področji, kjer bosta eden kar drugi skušala uveljaviti svoje posebne interese. V Rimu računajo z dolgo, težko in komplicirano vojno. Do brennerskega sestanka je prišlo na podlagi priprav ob priliki zadnjega Ribbentropovega obiska v

Rimu na nemško pobudo, a to zaradi tega, ker je Nemčija hotela pokazati zavezniškim sodelovalcem, ki bo prav gotovo v nadaljnjem razvoju vojne igralo še važ-

no vlogo. V tukajšnjih mednarodnih novinarskih krogih smatrajo za prav fantastične mirovne poredolge, obeležene v 11 točkah, kakor jih je lansirala v svet agencija United Press.

Brenner še vedno v ospredju zanimanja

Berlin, 19. marca. s. (Ass. Press). Po vrnitvi kancelarja Hitlerja z Brennerja so izjavili nemški politični krogi v Berlinu, da pomeni cilj nemške politike slej ko prej vzpostavitev novega reda v Evropi ter da je Nemčija odločena, da zmaga v vojni, da zavaruje zase ohranitev bistvenih življenjskih interesov. Govorice, da je bilo na Brennerju predvsem govora o sovjetsko-italijanskem zblizanju, niso bile na merodajnih mestih v Berlinu niti potrjene niti demantirane. V merodajnih nemških krogih so naglašali, da ni po brennerskem sestanku nobenega dvoma, da bo Balkan ostal miren.

K možnosti italijansko-sovjetskega zblizanja pripominjajo nemški politični krogi, da ideološke razlike ne smejo tvoriti ovire za tako zblizanje, kakor je niso tvorile pri sovjetsko-nemškem zblizanju.

Mnenja rimskih diplomatskih krogov

Rim, 19. marca. s. (Ass. Press). Po informacijah tukajšnjih diplomatskih krogov je bil eden glavnih predmetov razgovorov med kancelarjem Hitlerjem in ministrskim predsednikom Mussolinijem na Brennerju nevtralizacija Balkana, ki naj

bi preprečila, da bi zavezniški stvorili na jugovzhodu Evrope novo fronto, s katero bi lahko napadli Nemčijo. Poleg tega je bilo govora o italijansko-sovjetskem zblizanju ter v zvezi s tem o predhodni razdelitvi interesnih sfer med Italijo in Sovjetsko Rusijo na Balkanu. Nevtralizacija Balkana naj bi poleg strateških namenov nudila tudi možnost, da bi Nemčija preko južnozaprane Evrope dobivala kljub zavezniški blokadi ves potreben material.

Nadalje pravijo v rimskih diplomatskih krogih, da je objubil Italija aktivno vojaško pomoč Nemčiji za primer, če bi utrpela na zapadni fronti prebude izgube.

Italijanski listi v svojih »komentarjih« o brennerskem sestanku le omenjajo nobene spremembe italijanske politike na podlagi tega sestanka. Ni govora o kakršnikoli mirovni vojaški ofenzivi.

Hitlerjev povratek v Berlin

Berlin, 19. marca. AA. (DNB) Državni kancelar Hitler se je danes oooldne vrnil v Berlin. Na železniški postaji so ga med drugimi pozdravili maršal Göring in šef državne pisarne minister Lammer. Das ni bil dolocen uradni soriem se je zbrala pred postajo velika množica ljudstva ki je priredila Hitlerju navdušene manifestacije

11 točk dozdevnega mirovnega načrta

Informacije glasila angleške konservativne stranke »News Chronicle«, ki pa se od nikoder ne potrjujejo

London, 19. marca. o. »News Chronicle«, glasilo konservativne stranke, objavlja iz Rima daljše poročilo, v katerem pravi, da je v smislu zaupnih informacij, ki jih je njegov poročevalec prejel iz vatikanskih krogov, razpravljali Hitler na Brennerju z italijanskim ministrskim predsednikom o mirovnem načrtu, ki obsega 11 točk. Načrt je bil že predložen Vatikanu kakor tudi ameriškiemu državnemu tajniku Sumner Wellesu. Načrt določa:

1. Občo razorožitev na kopnem, na morju in v zraku.
2. Sklenitev pogodbe štirih velesil, s čim

mer bi se ustanovila v Evropi dva ideološka tabora, usmerjena za ir prvi boljše-vizmu. Štiri velesile, namreč Nemčija, Italija, Velika Britanija in Francija naj bi ustanovile svojo poseben evropski direktorij, ki bi nadomestoval Društvo narodov. V primeru potrebe bi se sprožila vojna vseh antiboljševiških sil proti sovjetski Rusiji, da bi se tako Rusija rešila komunizma.

3. Obnovila naj bi se popolna svoboda veroizpovedi. Zidje na naj bi se izselili iz Velike Britanije v Palestino, iz Italije v Abesinijo, iz Francije na otok Madagaskar.
4. Obnovila naj bi se popolna svoboda

Chamberlain o finski tragediji

Predsednik angleške vlade pripisuje krivdo Nemčiji in pravi, da so zavezniki v polni meri storili svojo dolžnost

London, 19. marca. s. (Reuter). V spodnji zbornici je podal danes ministrski predsednik Chamberlain prvič do šestdesetmesečnega sledilca zopet poročilo o poteku vojne ter o razvoju mednarodnega političnega položaja. Poslanske klopi, kakor tudi diplomatska loža in ga'erije so bile nabit z besedami. Ko je stopil za govorniško mizo, je Chamberlaina vsa zbornica burno pozdravila.

Takoj spočetka je govoril Chamberlain o sklenitvi miru med Sovjetsko Rusijo in Finsko in je izjavil:

Prvi vtis, ki ga je dobila kraljeva v'ada, je bil, da se je primerila velika tragedija.

Mirovni pogoji ki jih je morala sprejeti Finska so taki, da je moral ponosen narod, kakor je finski, pristati nanje samo pod pritiskom. Nobenega smisla nima trditi, da je neodvisnost in svoboda naroda s tem mirom ohranjena. Za vse svobodoljubne ljudi je hud udarec, da hrabra Finska na koncu ni zmogla borbe proti ogromni premoči v številni in orožju. Junška borba Finske pa vendar ni bila zaman. Finska je ohranila svojo čast in si pridobila spoštovanje vsega sveta. Vlada ki je vodila vojno, je še na oblasti finska armada je nedotaknjena in duh finskega naroda ni zlomljen.

Ali so zavezniki storili svoje dolžnost napram Finski

Kljub vsemu, kar smo za Finsko storili, ni bilo mogoče, da bi jo rešili. Mo da bomo sedaj lahko pomagali Finski pri delu za njeno obnovo. Zopet smo b'li prisiljeni, da vidimo, kako je majhna država padla kot žrtev one politike napada, ki je povzročila, da smo prišli za orožje, da se ji upremo. Pričakovali smo, da bo skušala nemška propaganda zvrniti odgovornost zaradi Finske z Nemčije na druge. Toda Nemčija ne more zbrisati svoje odgovornosti za finsko katastrofo. Nikdar ne bi bila Finska napadena brez pakta med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo. Nemške srožnje skandinavskim državam so še tud' orenrečile, da Finska ni prešla do moči, ki bi jo bila lahko rešila. Nikakor ni mogoče trditi, da ne bi bili Anglija in Francija storili v največji meri vse da bi pomagali Finski, vendar je prav, da se vrnemo ali smo res storili vse, kar je bilo mogoče. Pri tem se moramo spomniti, da se Anglija sama bori proti brezobzirnemu in zelo močnemu sovražniku. Njegove sile so že več tednov neprestano pripravljene za napad, ki se lahko prične vsak čas. Vse prošnje nevrtrajnih držav, ki so na nas naslovljene,

moramo presojati predvsem s stališča naših lastnih potreb in interesov. Tako je bilo tudi v finskem primeru. Zemljijsni položaj Finske je še tudi povzročil, da je bil prevoz vojnega materiala na Finsko skrajno težaven. Kljub vsem težavam pa ni nobena finska prošnja za pomoč ostala brez odzva. Ob začetku vojne je finska vlada prosila, da pospešimo pošiljanje vojnega materiala, ki ga je bila narečila v Angliji. Od tedaj dalje smo prelieli mnogo prošnji preko raznih posredovalcev in za razne vrste vojnega materiala za Finsko. Najprej je prošnja Finska za lovsko letala, pozneje za bombnike, manjše orožje in municijo. Končno je želela v glavnem to-pove. Finci so bili gotovo upravičeni, da so morali spreminjati svoje vrščine. Prav te spremembe da so povzročile, da je b'lo za angleško vlado težko v naprej delati načrte za pomoč, ki jo je bilo treba pošiljati. Kljub temu je bila vsaka prošnja takoli k'po vpoštevana, ter v največji meri, ki je bila mogoča. Največja in najnujnejša prošnja, ki jo je fnska vlada poslala, da je prišla tako pozno, da je ni bilo več mogoče izpolniti pred sklenitvijo miru.

svetovne trgovine in razdelile naj bi se srovine. Evropske velesile naj bi se gospodarskem področju tesno sodelovale z Združenimi državami ki naj bi posebej omogočile odseljevanje Nemcev in Italijanov v Ameriko.

5. Nemčiji naj bi se vrnilo kolonije v daljših presledkih, a najkasneje po poteku 20 let, ali pa naj bi se je priznale druge kolonialne kompenzacije, odnosno naj bi se omogočilo izseljevanje Nemcev v določene dele Afrike, kjer naj bi se posebej zaščitili.

6. Obnovila naj bi se neodvisna poljska država, ki naj bi jo začel tvoriti srednji del bivše Poljske s približno 10 milijonov prebivalcev. Obnovljena Poljska naj bi dobila izhod na morje preko Gdinje in Gdanska, kjer bi imela svoji svobodni luki. Dokončne poljske meje na zapadu pa naj bi se določile na osnovi plebiscita, ki bi se vršil pod mednarodnim nadzorstvom. Vprašanje nele poljskih, nego tudi ostalih manjšin, posebno pa v Podunavju, naj bi se uredilo z veliko selitvijo posameznih manjšin v njihove narodnostne države.

7. Češko-moravska, Slovaška in Madžarska naj bi se združile v trialiistično državo, ki bi bila v zvezi z Nemčijo in v kateri bi si Nemčija pridržala pravico do industrijskih in drugih koncesij za dobo 25 let.

8. Avstrija naj bi ostala priključena Nemčiji.

9. Podunavske države naj bi se združile v carinsko federacijo držav, v kateri naj bi se izenačili življenjski interesi velikih in malih narodov. Federacijo bi sestavljale Nemčija, Italija, Jugoslavija, Rumunija, Češka, Slovaška in Madžarska.

10. Na Balkanu naj bi se zajamčil status quo.

11. Italijanski proizvodi, ki bi se prevzajali preko Džibutija in francoske vzhodno-atrške kolonije, naj bi bili: oproščeni vseh carin. Po poteku sedanjih konvencij glede prometa po Sueškem kanalu, ki potече leta 1945, naj bi Sueški kanal postal mednarodni in promet po njem popolnoma svoboden. Italijanom v Tunisu naj bi se zajamčile večje pravice na osnovi posebnih statotov.

Demantiji

London, 19. marca. s. (Reuter). Tako v ameriških kakor tudi v angleških listih je bil danes zabeležen 11 točk obsegaajoč mirovni načrt, ki sta o njem baje na Brennerju razpravljala Hitler in Mussolini. Listi so vedeli povedati, da je podrobnosti načrta sporočil neki vatikanski diplomat. Ta vest je bila medtem iz Vatikana že uradno zanikana. Dalje so pisali listi, da je isti načrt nesel Welles nedavno v Pariz in London in da je zanj dobil odobritev angleške in francoske vlade. Tudi ta trditve ni točna, kakor je razvidno že iz sročne izjave ameriškega zunanjega ministra Hulla, ki je izjavil, da ni bil Welles udeležen v nobeni posredovalni akciji. Danes je v sličnem smislu demantiral tajnik predsednika Roosevelta Early, da bi ameriška vlada karkoli vedela o takem mirovnem načrtu. Tudi v Londonu prevladuje vtis, da so poročila, da bi se bil brennerski sestank bavit z mirovnim načrti, netočna.

11 točk, ki jih omenjajo listi v dozdevnem mirovnem načrtu, obsega v glavnem znane nemške želje, pomešane s propagandnimi gesli.

Welles se vrača v Ameriko

Sumner Welles je večeraj odpotoval v Ameriko, ne da bi se po brennerski konferenci še sestel z Mussolinijem Na mirovno akcijo ni niti misliti

Rim, 19. marca. s. (Ass. Press). Sumner Welles je bil danes opoldne na kosilu pri znanjem ministru grofu Cianu. Dokončni Wellesov odhod iz Rima je bil določen za danes ob 16. pozneje pa je Welles odhod odložil do 23. ure. Doslej še ni znano, da bi bil določen sestank med ministrskim predsednikom Mussolinijem in Wellesom. Verjetno je pa, da je dal že zunanji minister grof Ciano Wellesu ob priliki današnjega kosila nekaj informacij o brennerskem sestanku.

Iz dejstva, da ni bil dogovorjen noben nov sestank z Wellesom, tudi sklepajo, da ni prinesel brennerski sestank nobenih novih momentov, o katerih ne bi bil Welles že preje poučen.

Sumner Welles odpotuje nocoj iz Rima v Genovo, kjer se bo jutri vkrcal na italijanski prekoceanski parnik »Conte di Savoia«, s katerim se skupno s svojim spremstvom vrne v Združene države.

V italijanskih političnih krogih naglašajo, da je najkasneje v enem tednu pričakovati prvih konkretnih rezultatov Sumner Wellesove misije v Evropi. Dotlej se bo ameriški državni podtajnik že vrnil v Združene države in tudi še ustmeno podrobno informiral prezidenta Roosevelta, ki je v ostalem prejel od Wellesa že več pisemnih in brzojavnih poročil. Slej ko prej ugotavljajo tudi italijanski vladni krogi, da se Sumner Welles tudi ob priliki drugega obiska v Rimu ni spušča v nikaka pogajanja, nego je zbiral le podatke in informacije za ameriškega prezidenta. Zanimivo je v zvezi s tem, da je danes Rooseveltove osebni tajnik Olly opozoril, da so vesti o miru, ki so jih posamezni listi objavili v senzacionalni obliki, popolnoma brez osnove. Iz tega sklepajo tukajšnji politični krogi, da so Sumner Wellesove informacije takega značaja, da Rooseveltove bržkone ne bo sprožil nikake nove mirovne akcije.

Ojačenje osi Rim-Berlin

Rim, 19. marca. (Od našega posebnega poročevalca). Pomen brennerskega sestanka se zdi tukajšnjim mednarodnim opazovalcem sedaj že docela pojasnjen. Priznavajo, da je nastala spočetka v presoji tega dogodka zmeda zaradi bolj slučajne koincidence med brennerskim sestankom in Wellesovim bivanjem v Rimu. Pogrešno se je iz tega sklepalo, da računata Welles ali celo Mussolini še na možnost kakšne mirovne akcije. Nasprotno zatrjuje »Telegrafo«, glasilo rodbine Ciano, da ta sestank ni bil v zvezi niti s kakšno ameriško iniciativo, niti s kakšnimi mirovnimi načrti obeh Rimov, še najmanj pa s kak-

Pripravljena je bila vojska 100.000 mož

Tedaj nam je bilo tudi sporočeno, da sta Švedska in Finska zaradi možnosti nemške reakcije nervozni zaradi naše pomoči in da upata, da ta pomoč ne bo poslana uradno. To stališče smo pričeli takoj proučevati, takoj pa nam je bilo tudi jasno, da mora biti naša ekspedicijska vojska dobro organizirana. Načrti za odhod ekspedicijske vojske so bili napravljeni in odobreni na seji vrhovnega zavezniškega vojnega sveta dne 5. februarja v Parizu. V začetku marca je bila ekspedicijska vojska že pripravljena za odhod. Danes nam je znano, da je Nemčija čim je izvedela za govorice o zavezniški pomoči pričela groziti tako Norveški, kakor tud' Švedski z intervencijo. Angleška vlada je pripravila za ekspedicijsko vojsko največ mož, kolikor je bilo fizično mogoče. Del ekspedicijske vojske

Nadaljevanje na 2. strani

ške je bil določen, da zavaruje Švedsko proti možnosti nemškega napada. Del naj bi bil še na Finsko, tretji del na naj bi varoval dolge prometne zveze. Na te osnovi smo določili ekspedicijsko vojsko 100.000 mož. Ta je bila zelo dobro oborožena in opremljena. Načrti so bili izdelani tako, da bi prišla ta vojska deloma v Skandinavijo v marcu in da bi bila na određenih mestih v celoti do konca aprila. To so bile največje sile, ki jih je bilo za začetek mogoče naenkrat poslati. Vprašanje nadaljnega ojačevanja naše ekspedicijske vojske bi bilo odvisno od nadaljnega razvoja bojev.

Stališče švedske in sklenitev miru

Finska vlada je bila o naših namenih obveščena v februarju in angleška vlada je poslala finski vladi, da do 5. marca naslovno nanjo javen apel za pomoč. Pozneje bi naslovila angleška vlada še formalen apel na Švedsko in Norveško za dovoljenje za prehod čez Finsko vlada pa se je najprej samo neuradno informirala pri skandinavskih državah v tem smislu. Švedska vlada je odgovorila, da dovolj pr. hod prostovoljcev in municije, da na ne more dovoliti prehoda za regularno vojsko, ker bi potem Švedska sama postala točišče. Ta odgovor je vplival na nas zelo porazno. Kljub temu nismo nehali pripravljati, edinc. da jih pošljemo na Finsko. Upali smo, da bosta Norveška in Švedka izprijemili svoje mnenje, če se bosta zavedli posledic množnosti finskega poraza. Začetek marca je finska vlada poslala preko svojih poslanikov v Parizu in Londonu, da bi dovolili in kaj odločitve za rok, do katerega se mora odločiti. Obenem je naprosila v teku enega mesca za pomoč 50.000 mož. Naš predlog je bil sestavljen v najvišji meri, ki je bila fizično mogoča. Pripravljani pa smo bili to pomoč v največji meri poenostaviti. Dan, da katerega je finska vlada obljubila svoj odgovor, pa je potekal brez odzova. In drugega dne smo izvedeli, da je bila predjšnji večer podpisana mirovna pogodba.

Kdo je odgovoren za finsko tragedijo

Nimamo pravice, da kritiziramo zaradi njegove odločitve narod, ki se je bovil v vojni tako hrabro, da je na podlagi tega imen pred vsako kritiko. Toda tudi niti Angliji niti Franciji ni mogoče ničesar očitati. Naša ekspedicijska vojska bi bila lahko prišla na pomoč, če bi Finska za njo poslala, in če bi Norveška in Švedska dali svoje dovoljenje. Odgovornost za finsko katastrofo leži jasno na nemških ramah. Varnost Finske je uničena, pa tudi varnost Norveške in Švedske pri tem ni bila zavarovana. Nevarnost je prišla do ničnih vrat. Doktrina nevtralnosti, ki je prisilila Norveško in Švedsko k mnenju, pravi, da je vse boljše za malega nevtralnca, nego zapeti se v vojno med Nemčijo in Zvezdami. In da je nevtralnost identična z indif. rentnostjo, če zmasajo v vojni zavezni ki ali Nemci. Dokler to stališče ne bo opuščeno, politika malih držav ne bo v skladu z realnostjo in njihovi interesi ne bodo varovani. Reši jih lahko samo odločitev, da se upro silah in da se pridružijo drugim, ki jim hočejo pomagati.

Wellesov obisk in brentnerski sestanek

O Wellesovem obisku v Londonu je dejal Chamberlain, da se je ob prvi svoji obiski lahko Welles prepračil o enostnosti v namenih, ki navdajajo vse Angleže. O brentnerskem sestanku je dejal Chamberlain: Ne vem, ali je sestanek v zvezi z izdelavo novih mirovnih predlogov ali ne. Mislim pa da bi sestanek mogel večjati proučevanju pozivov. Pod katerim je bila včeraj potopljena italijanska trgovska ladja »Tina Primo« od nemške magnetne mine. Kakoli pa je brentnerski sestanek pripravil, se ne bomo na noben način pustili odvrniti od namer, za katere smo šli v vojno (Burno odobranje). Dalje je Chamberlain omenjal sobotni Rooseveltov govor in dejal, da sta Anetlia in Francija prišli za orožje prav z namenom, da dosežeta tok moralni mir, kakor ga je predsednik Roosevelt v svojem govoru opisal.

Napad na Scapa Flow

Govorec o sobotnem letalskem napadu na Scapa Flow, je omenil Chamberlain, da je bil presenečen nad prevelikim pomenom, ki so ga gotovi ljudje temu napadu pripisovali. V resnici je bil ta napad popolnoma brezpomenben. Če je pomnil napad na mornarico, potem je treba reči, da se je ponesrečil. Samo 20 bomb je padlo na vojno luko samo. Izmed vojnih ladij je bila samo ena, pa še ta manjša, poškodovana. Večja vojna ladja ni bila zadeta nobena. Razlikoval se je sobotni napad od prejšnjih samo v tem, ker je veljal prvič tudi kopnini. 121 eksplozivnih in okoli 500 zažigalnih bomb je bilo vrženih na kopno, in sicer na površini okoli 1700 kvadratnih milj. Nemci opravčujejo bombardiranje civilnega prebivalstva v tem primeru z navedbo, da je napad veljal vojaškemu objektom. Kakršnikoli so nameni tega oravičevanja moramo povedati, da ob odgovornost za posledice takega napada ležala na povzročiteljih.

Z mnogih strani je bila zadnje čase postavljena zahteva po bolj energičnem vodstvu vojne politike. Z odgovornostjo, ki sloni na ramah vlade, pa moram poudariti, da ne moremo biti poslani v avanture, ki bi imele malo izgledov na uspeh ter bi lahko povzročile nevarnost in nesrečo. Če, v katerem bomo izvedli udarec zavisi od nasveta, ki nam ga bodo dali najboljši strokovnjaki kar nam jih je na razpolago. Zavedamo se, da se borimo v sedanjih vojni za vse ono kar je svet vsakemu pravemu državljanu na svetu. Hočemo stati in moralni mir, prav takega, kakor je o njem govoril v soboto predsednik Roosevelt. Borili se bomo, dokler tak mir ne bo dosežen.

Zanimiva debata

Za Chamberlainom je govoril vodja opozicije Attlee. Dejal je, da se ne sme obsojati Norveške in Švedske zaradi njunega stališča, saj sta se sedaj že približali fronti. Kotična pomoč, ki bi jo bili Anglija in Francija lahko poslali, je bila odvisna od njunega stališča. Potrebno je, da tudi druge male države vedo, da je Anglija dovolj močna, da jim pomaga, če jo naprosijo za pomoč. Finska katastrofa daje nauk, da se morajo mali narodi zdru-

žiti proti napadam. Prava vojna se še ni začela, ne sme pa se pustiti iniciativa Nemčiji. Politika mirnega čakanja bi pomenila samomor.

Vodja liberalcev Sinclair je kritiziral vladino politiko napram Finski, dejal je, da je vlada po nepotrebnem odlagala pošiljanje pomoči in da je to zmanjšalo angleški prestiž. Napravilo je vtis, da imajo zavezniški dobre namene, da pa so počasni in nespretni. Nemci nasprotno pa so zili, toda močni in spretni. Sinclair je poudaril, da po njegovem mnenju zavezniški morajo zmagati, da pa se v to svrhu morajo tudi potruditi. Avanture ni res pomenile poraz, na drugi strani pa bi pomenila poraz tudi nedelavnost in lahkomislna igra z lastno varnostjo. Zavezniški morajo iskati iniciativo in se je držati. Sinclair je na primerih Poljske in Finske dokazoval, da je v Nemčiji doma ona bolezen, iz katere izvirajo vse nesreče. Dejal je, da se Anglija ne sme pustiti odvrniti od velikega cilja, da to bolezen v njenem leglu izleči. Neodvisnost baltičskih držav in skandinavskih držav je enako odvisna od zmage zaveznikov nad Nemčijo, kakor usoda Poljske in Finske.

Bivši vojni minister Hore Bellisa je istočasno kritiziral politiko vlade glede pomoči Finski. Dejal je, da je stvar Finske tudi stvar Anglije. Angleška vlada ne bi bila smela odlašati s pomočjo Finski. Nemčiji je bilo ležeče na tem, da se konča vojna na Finskem, ker je odvisna od dobave železne rude in jekla iz Švedske in ji tudi Sovjetska Rusija kot zavezniška ni mogla pošiljati onega materiala, ki ga Nemčija rabi, dokler je trajala vojna na Finskem. Zato je bilo v interesu zaveznikov, da bi bili ohranili odpor Finske. Na podlagi sklepa vrhovnega zavezniškega vojnega sveta je mogoče razvideti, da je bilo tako mogoče, kakor tudi zaželjeno, da zavezniški pošljejo Finski pomoč. V tem oziru je postopanje zaveznikov jasno. Ugotovljeno pa je bilo, da bi bilo z močnimi letalskimi napadi mogoče zlomiti sovjetsko ofenzivo. Zavezniški bi bili Finski vsakekor lahko poslali na pomoč letalske eskadrole in za tako pomoč ne bi bilo ovir kakor proti nošilnemu ekspedicijske vojske. V svojem sklepu torej zavezniški niso poveršili, načv. v tem, da niso pomoči poslali dovolj hitro. Sedaj mora iskati angleška politika novih perspektiv in angleška diplomacija mora biti pozorna, dalekovidna in močna. Nemčiji se trudi, da zboljša zopet svoje odnose z Italijo in Japonsko, ki so bili prizadeži za nemško-sovjetsko zvezo. Nevarno bi bilo, če bi se te sile združile proti demokratijam. Angleški in francoski imperij sta gotovo na močnejša na svetu. Če pa hočeta delati tako, da zmagata, ne smeta biti samo močna, temveč morata svojo moč tudi pokazati.

Minister za blokado Cross je sporočil, da zavezniški ne morejo preprečiti pošiljanja petroleja v Nemčijo preko Črnega morja, ne da bi ustanovili v to svrhu kontrolno postajo za vojno tihotapstvo. Montreuška konvencija določa, da vojne ladje vojaških se držav ne morejo pluti skozi Dardanele v Črno morje. Ministrski predsednik Chamberlain je sporočil na neko vprašanje, da se bo pričela razprava o novem angleškem proračunu v parlamentu 21. aprila. (Po informacijah ameriških novinarjev predvideva proračun izdatke v višini 2500 milijonov funtov — 550 milijard dinarjev.)

Francosko in nemško vojno poročilo

Pariz, 19. marca j. (Havas). Komunikle francoskega generalnega štaba od 19. marca zjutraj pravi, da na fronti ni bilo nobenega pomembnega dogodka. V ponedeljek je bilo opaziti precej živahno aktivnost izvidniških in patrolnih čet med reko Mozelo in Niedom. Letalstvo se je moralo zaradi slabega vremena omejiti zgolj na izvidniške polete nad bojnimi črtami. Francoska letala so preletela tudi neposredno zaledje nemških bojnih linij. Berlin, 19. marca j. (D.N.B.). Komunikle nemškega vrhovnega vojnega poveljstva od 19. marca pravi: »Med Mozelo in Palatinskim gozdom so bile aktivne izvidniške čete in artilerija. Dve sovražni ednici, ki sta napadli nemške posojanke, smo zavrnila.«

Angleški napad na otok Syt

London, 19. marca s. (Reuter). Letalsko ministrstvo je nocoj objavilo komunikle, ki pravi, da so angleška bombna letala nocoj napadla in resno poškodovala nemko letalsko oporišče Hörnum na otoku Syltu.

Finska delegacija v Moskvi

Moskva, 19. marca s. (Ass. Press) Finska delegacija, ki bo najbrže jutri izmenjala ratifikacijske listine sovjetsko-finske mirovne pogodbe, je dospela danes v letalov v Moskvo. Na letališču so pozdravili delegacijo šef protokola sovjetskega zunanjega ministrstva, šef baltičkega oddelka zunanjega ministrstva in švedski vojaški ataše. Delegacija bo sprejeta v Kremlju najbrže nocoj. Moskva, 19. marca s. (Tas) Danes je predsedstvo vrhovnega sveta Sovjetske unije ratificiralo mirovno pogodbo s Finsko. Kodanj, 19. marca s. (Ass. Press.) »Berlinske Tidende« poroča, da bo finska vlada takoj odstopila, čim bodo ratifikacijske listine mirovne pogodbe s sovjetsko Rusijo izmenjane.

Vulkan Etna bruha

Rim, 19. marca. br. Sicilski vulkan. Etna je pričel nenadoma močno bruhati. Takih crupcij že 40 let ni bilo. Kamenje, ki je bilo še na pol žareče, je močno poškodovalo kupolo seismološkega zavoda na vulkanu. Prah je odnašalo z vulkana vse do Messine in Palerma.

120 žrtev rudniške nesreče na Japonskem

New York, 19. marca. br. V Belleju v državi Ohio se je pr. petlja v soboto zvečer v tamošnjem rudniku huda nesreča. Zaradi eksplozije treskavega plina se je sesul glavni rov. Skupno je bilo zasutih 120 rudarjev. 51 so jih rešili, 69 pa je izgubljenih, ker kljub reševalnim delom dosejati niso mogli priti do njih. Ni nobenega upanja, da bi bili še živi.

Zalostno delo ob Kolpi

Prva trupla ponesrečencev spravljena iz vode — Pomoč potapljača — Priprave za dvig lokomotive

Metlika, 19. marca. Danes so našli — kakor poročamo že na 3. strani lista — prve smrtno žrtve usodne nesreče, ki jo je povzročilo plazovje na železniški progi pri Ozlju. Včeraj je prispel na kraj nesreče veliki 30-tonski žerjav iz mariborske železniške delavnice. Obenem z žerjavom je prispela celotna tehnična garnitura pod vodstvom inž. Schaupacha, strojnega poslovođe Antona Hicla in voznega poslovođe Emila Hugla. ter seveda tudi vse potrebne strokovno delavstvo. Kmalu za tem sta prispela na kraj nesreče tudi pomočnik prometnega ministra inž. Schneller ter generalni direktor državnih železnic inž. Jokič.

Prva žrtev najdena

Del strokovnega osebja je začel s pripravami za dvig ponesrečenih vagonov, drugi del pa je demontiral lokomotive, ki je v zelo nerodnem položaju. Poslovođa Anton Hicl iz Maribora je hotel ugotoviti lego v vodo segajočega dela lokomotive in lego obeh vagonov. Ko je strojni delavec Bogomir Trgljez preiskoval lego leve strani stroja, je z železno grebljo zadal pod nekaj mehkega, kar pa mu je večkrat ušlo s kavčja. Ko se mu je naposled posrečilo z grebljo dobro prijeti in povleči k sebi, se je iz vode pokazalo razmesarjeno truplo neznanega ponesrečenca. Na glavi ima hudo rano, ki je očitno nastala od ostrega udarca težke skale, tako da je verjetno, da je bil nesrečnež že v prvem hipu mrtev. Smrt ga je morala doleteti še na suhem. Po vojaški objavi, ki so jo našli pri njem, so mogli ugotoviti, da je ponesrečenec Matevž Gorenc, od Sv. Jošta pri Kranju. Pri sebi je imel denarnico z nekaj drobiža in poleg raznih žepnih drobnarij še neodano dopisnico, naslovljeno na Antona Peterleta. Dopisnica pa očitno izvira od druge roke. Z njezovo oblatvo se je vozil še neki drugi obveznik baje tudi domov, za katerega pa se še ne ve, ali ga je iskati med žrtvami ali med rešenci. Tudi njegovo ime ni znano.

Visokoškolska skripta

Kmalu zatem, ko so dvignili iz vode prvo žrtev, so na površino vode pripravila v dveh izvodih skripta »Parostroj« od profesorja M. Ketiča, na katerih je kot lastnik naveden neki Marijan Goršek. Kdo je skripta nosil, pa se ne ve. Morda je bil kak slušatelj tehnične morda pa jih je prenašal tudi kdo drugi.

Smrt pri vožnji na dolo

Pri nadaljnjem ugotavljanju lege prve vrtnice lokomotive in vagonov, je ključavnica Trgljez komaj pol ure nato zadel z grebljo zopet ob nekaj mehkega na drugi strani lokomotive. V slutnji, da gre za novo žrtev, je ob gornjem delu potopljivega vagona ponovno povlekel z grebljo in že se je prikazala glava drugega ponesrečenca, ki so ga čez nekaj minut rešili smrtonosnega oklepa, položili v čoln in prepeljali na desni breg Kolpe. Iz dokumentov, ki so jih našli pri ponesrečencu, je ugotovljeno, da je žrtev Marko Dražeković, 19 letni delavec iz občine Jezerane, srez Brinje, na Hrvaškem. Skupno s 14 tovariši je potoval na delo v Slovenijo. Od teh 14 se jih je rešilo le 11, dočim so trije poginili. Pri sebi je imel v novi denarnici 40 din in pa žepne drobnarije. Vidnih znakov poškodb ni opaziti, pač pa je truplo od vode zelo naphinjeno, tako da se da sk'epati, da se je utopil.

Neznanka trgovka

Okrog poldneva so delavci potegnili iz vode žensko truplo, ki se je vsemu železniškemu spremnemu osebju zdelo znana, ker se je mnogokrat vozila po dolenski železnici. Baje je to neka trgovka s sadjem in zelenjavo iz Ljubljane ali ljubljanske okolice. Pri njej so našli okoli 5900 din gotovine, a nikake legitimacije ali drugega dokumenta, po katerem bi se dala točno ugotoviti identiteta. Nekateri železničarji pa pravijo, da je govorila meščansko slovensčine in hrvaščine, kadar se je vozila, in iz tega sklepajo, da je imela v Ljubljani le poslovne zveze, da pa ni od tam doma.

Najbrže potapljača

Z najdbo teh ponesrečencev je bila dopolnjena reševalna akcija zaključena. Opoldne sta prispela na kraj nesreče kopljena potapljača Ivan Rakič in Josip Stefan s Sušaka. Okrog 14 se je Rakič prav spretno kar z brega podal v vodo vpriču tisočravn množice gledalcev na obeh bregovih Kolpe. Ljudje, ki so bili prav blizu, so čuli izpod vode zamolkle udarce potapljača. Po dobrih desetih minutah, se je potapljač vrnil iz vode in prinesel s seboj del ograje, ki je vezala ponesrečena vagona. Pripovedoval je, da

Zagrebačka sodbja o političnem položaju

»Obzore« napove, da bo prišlo po velikonočnih praznikih do razčiščenja v našem notranjepolitičnem položaju. Zagrebški list smatra, da dr. Kramer preoptimistično presoja vprašanje sodelovanja opozicijskih strank, češ da si radikalni in demokrati ne bodo dali vezati rok za nadaljnje politične kombinacije, ki nikakor niso izključene. Vendar »Obzore« je priznava, da ni izključeno ožje sodelovanje med JNS, demokrati in radikali, zlasti ako bi bile razpisane volitve ali pa ako bi te skupine smatrale, da s skupnim naporom v svojo korist spremenijo današnje politično situacijo. Nato razpravlja zagrebški list o možnosti novih volitev, pri čemer izrazu mnenje, da je ta možnost zelo majhna, končno pa beleži glasove, da bi bila po mnenju izvestnih političnih krogov koncentracijska vlada najboljši izhod iz sedanje situacije. O tem piše med drugim: »Ti krogi mislijo, da bi koncentracijska vlada lahko izvedla tudi skupščinske volitve brez posebnih pretresljivih in bi že sama njena ustanovitev pripomogla k pomirjenju političnih strasti in še kontradikcij naših političnih razmer. Ni še znano, kako stališče zavzemajo v vprašanju koncentracijske vlade sedanje v vladi kastrane stranke. Izgleda, da Hrvaška seljačka stranka ne bi bila proti koncentraciji, če bi jam-

je mogel videti v enega obeh vagonov. Notri je polno skalnatega gruščja, zemlje in razbite notranje opreme. Ponesrečenca ni videl nobenega.

Po kratkem odmoru se je Rakič drugič spustil pod vodo in je čez nekaj časa dal znak, naj mu spuste vrv. Ko so to naredili in potem vrv zopet izvlekli, je bilo na njo privezano truplo 40 let starega Jova Krmpotiča, doma iz Veline v Liki, ki je bil namenjen na delo v Črnomelj. Pri njem so našli samo legitimacijo in 5 din gotovine. Potapljač je nato našel še moško zimsko suknjo, neko culo in več kosov razbitih vagonov. S tem je potapljač za danes končal svoje delo.

Ranjena učiteljica pripoveduje

Karlovac, 19. marca. o. Med drugim je v karlovaški bolnici tudi težko ranjena šolska upraviteljica ga. Demšarjeva, ki je vašemu poročevalcu o strašnem doživljanju pri tej nesreči med drugim pripovedovala: »Med vožnjo sem mislila samo na to, kako bi čim prej prišla domov. Zato sem bila tudi ves čas budna in se mi ni dremalo. Iznenada sem zaslišala strašen tresk in lom in hud sunek me je podrl na tla. V istem hipu sem začutila udarce po glavi, po hrbtu in nogah. Ko sem pogledala navzgor, sem namesto strehe vagona opazila nebo. Znašla sem se v kupu razbitin.

Novomeščani pri nesreči

Novo mesto, 19. marca. Nekateri listi so poročali, da se nahajata v karlovaški bolnici hudo ranjena med drugim tudi novomeški tovarnar Joško Povh in trgovec Anton Rupina iz Mirne peči. Veseli nas, da lahko ugotovimo, da so te vesti netočne. Oba imenovanata sta zdrava in se nahajata vsak na svojem domu v krogu svojih domačih. Izmed Novomeščanov, ki so se vozili s ponesrečenim vlakom, je bil ranjen samo ga. Stanko Horvat, ki ima zlomljeni obe nogi.

Občni zbori JNS v Mariboru

Kakor smo že poročali bodo v sredo 20 t. m. ob 19.15 v mariborskem Narodnem domu občni zbor krajevnih organizacij Jugoslovnske nacionalne stranke za mesto Maribor nato pa sreska skupščina JNS za mesto Maribor. O političnem položaju bo poročal g. Ivan Pucej.

Brezuspešne spletke

Včerajšnji »Slovenec« zopet prinaša falzificirano poročilo o izvajanjih dr. Kramerja na obnem zboru organizacije JNS na Viču. Mi tega poročila ne bomo pravljali. Dr. Kramerjevo stališče napram sporazumu in napram avtonomiji je dovolj znano in če ga »Slovenec« stokrat po svoje prikaže. Tudi to »Slovenčev« poročilo ima seveda spletkarski namen. Dosedanje izkušnje pa bi lahko gospodom iz Kopitarjeve ulice že pokazale, da te spletke prav nič ne zaležejo prav tam, kjer bi oni to takoj iz srca želeli. Napredni in nacionalni ljudje ne vodijo Janove politike in ne govorijo v Beogradu ali Zagrebu drugače kakor doma. Oni imajo drugačne pojme o resničnosti kakor ljudje, ki v beograjskih izjavah poudarjajo, da smo Slovenci s Srbi in Hrvati del enega naroda. V Ljubljani pa prozlačajo vsakogar, ki ne prisera na to, da smo Slovenci. Hrvati in Srbi trije različni narodi, za veleizdajalca.

Slovenski Jugoras

Te dni je bila v Ljubljani skupščina delegatov slovenske podružnice Jugorasa, zveze združenih delavcev, ki se je med drugim izrekla za tako avtonomijo Slovenije, kakor jo ima Hrvaška, torej s popolno samostojnostjo socialne zakonodaje in socialnega zavarovanja. Istočasno pa je zahtevala decentralizacijo obstoječih socialnih ustanov, kar je omogoče le, če imamo skupno državno organizacijo socialnega zavarovanja in s tem tudi skupno vsaj osnovno socialno zakonodajo. Poleg teh neločljivih zahtev se izreka Jugoras za demontiranje obstoječega kapitalističnega družabnega reda, ki naj se zamenja s stanovskim družabnim redom. O skupščini poroča tudi beograjska »Politika«, katere poročevalec si je dal ob

a v naslednjem hipu se je utrgal še drugi plaz in s silnim hrúsem treslil v lokomotivo, ki se je tedaj preobrnila. Z zadnjimi močmi sem se izklopala iz ruševin in se splazila do vagona II. razreda, od kodler so me vojniki potegnili skozi okno. Smrtni strah sem občutila tedaj, ko sem videla, da se ponovno ruši skalovje. Tedaj sem res mislila, da zame ni več rešitve. Iz vagonov, ki so se po drugem udarcu skalovja skotalili v Kolpo, sem slišala pretresljive klice na pomoč. Opazila sem deklico, ki je hitela za svojo torbico po bregu Kolpe in nato izgnila v vodi.

Vojaki so bili za mene in vse ponesrečence nadvse uslužni. Ko so nas rešili, so nas za silo obvezali in nato pokrili s svojimi lastnimi odevjami, dokler nas niso odpeljali nazaj v Karlovac, a sedaj v bolnico...

Ga. Demšarjeva ima hude praske po obrazu, globoko rano na čelu in več ran na nogah. Zadohčila pa je tudi notranje poškodbe in čuti hude bolečine. Ostala je brez vse prtljage in je rešila le to, kar je imela na sebi. Njena edina želja je, da bi čim prej prišla domov.

ACA Stanojević resno obolel

Beograd, 19. marca. p. Vođitelj staroradikalov in najstarejši srbski politik Aca Stanojević je zopet nevarno obolel. Danes dopolne so ga iz Knjaževca prepeljali v sanatorij dr. Petkovića v Niš. Pred par tedni se je zdravlil v Niški banji in se je šele nedavno precej okrepljen vrnil na svoj dom v Knjaževac, kjer je vsak dan sprejel veliko število prijateljev in strankarskih pristavev. Od petka dalje pa se je njegovo stanje zopet rapdno poslabšalo. Že čez dan se je počutil slabše, zvečer pa je dobil hude krčne napade v želodcu in je vsvo podnevi zavzajto hrano izbruhal. Od takrat da-

BELEŽKE

tej priliki natveziti, da je slovenski Jugoras ena največjih organizacij v Sloveniji, ker ima baje 8500 članov. Seveda je ta trditve popolnoma pogrešna. Jugoras ne samo, da ni ena največjih organizacij v Sloveniji, temveč je tudi med delavskimi organizacijami najbolj šibka, kakor to dokazujejo vse delavske volitve zadnjega časa.

Obramba učiteljstva

»Učiteljski tovariši« odgovarja na neprestane napade ki jih objavljajo na učiteljsko tisk Kopitarjeve ulice. Glasilo našega učiteljskega opozarja, da učiteljsvo ne doživlja prvč sistematične kampanje proti svojemu delu, in nato nadaljuje: »Akcija, ki jo sedaj zasiedujemo, stremi za tem, da poniža naše učiteljsvo in mu odvzame vse ugled. Nepravilno bi bilo misliti, da bodo ostali vsi ti napadi brez posledic. Zato se jim moramo postaviti po robu. Predvsem se morajo oglasiti v obrambo celokupnega učiteljskega stanja tisti, ki jih obrekovalci učiteljskega izzvezaju kot »častne izjeme«. To zahteva čut tovarštva, pa tudi čast vsega učiteljskega stanja.«

Značilne volitve v Angliji

Nedavno so bile v Silvertownu, velikem industrijskem predmestju Londona, nadomestne volitve v angleški parlament. Postavljene so bile tri kandidature: socialistična, komunistična in kandidatura fašistično vsmerjenega pokreta sira Mosleya. Ker so se vse tri glavne stranke konservativna, liberalna in socialistična dogovorile, da se bodo med vojno izogibale vsem borbam na terenu, konservativci in liberalci niso postavili svojih kandidatov. Volilna borba se je razvijala v znamenju krilatice: »zmagovito dokončanje vojne« in »mir za vsako ceno«. S prvo parolo je nastopal socialistični kandidat, z drugo pa komunistični in Mosleyjev kandidat. Posebno agilni so bili komunisti, ki so izdali v 10 dneh kar 24 brošur in 18 velikih letakov ter najeli nad 100 avtomobilov za agitatorje in za prevažanje volilcev. Z velikimi denarnimi sredstvi je razpolagal tudi kandidat sira Mosleya, ki je bil povrh še odličen govornik. Volilni izid je zato zbudil presenečenje v vsej javnosti, ne v zadnji vrsti med socialisti samimi. Volilo je namreč 15.460 volilcev, od tega 14.343 glasov za socialističnega, 966 za komunističnega in 151 za Mosleyevega kandidata. Čeprav so za socialiste glasovali tudi liberalci in konservativci, je vendarle ogromna večina, ki jo je dobil, splošno presenečilo in razumljivo izzvala tudi veliko zažodčenje pri vladi, saj so bili glasovi obenem oddani za njeno politiko.

Proti tuji propagandi v Belgiji

Belgijski parlament je sprejel pred dnevi zakon o državni varnosti, odnosno o obrambi državnih ustanov, kakor se uradno glasi. Zakon v svojem 2. členu predvideva med drugim kazeno od 100 do 10.000 belgijskih frankov in zapor od enega do pet let za vsakogar, ki bi v izvrševanju propagande ali kakršnekoli politične akcije prejel v ta namen navožila bodisi od katke tuje države ali tuje organizacije, bodisi od poimne osebe, ki deluje v imenu in v interesu tuje države ali organizacije. Z istimi kaznimi bodo kaznovane tudi osebe, ki samo vzdržujejo stike z zunanjimi organizacijami ali osebami, ako so ti stiki državi v škodo.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved: V Beogradu in okolici bo nekoliko toplejše vreme. Pričakovati je tu in tam sneg ali dež. V ostalih delih kraljevine bo temperatura narasla. Večinoma bo oblačno na severni polovici.

REŠEVANJE MRTVIH IZ KOLPE

Požrtvovalnemu naporu reševalcev je večeraj uspelo, da so prve štiri žrtve potegnili iz potopljenega vagona — Med njimi je tudi Matevž Gorenc iz okolice Št. Jošta

Novo mesto, 19. marca

Reševalna dela na kraju železniške nesreče pri Ozlju gredo zelo počasi od rok in število mrtvih, ki jih je Kolpa pokopala v svoj hladni grob, je še zmerom neznan. Danes pa je vnetemu prizadevanju reševalcev vendar uspelo, da so prve štiri potonešene potnike spravili iz tretjega vagona redne potniške garniture, ki je potem, ko se je zrušil v strugo, obvisel tako, da je njegov zadnji konec še zmerom štrlel iz vode. Po dokumentih in po raznih papirjih ki so jih mrtvi potniki imeli s seboj, je komisija, ki vodi reševalno akcijo, takoj ugotovila identiteto prvih treh:

Matevž Gorenc, vojak, doma po vsej priliki od nekod iz Gorenjskega;

Marko Draženovič, delavec iz Jezeran;

Joso Krmpotič, delavec iz Lečunje pri Slunju.

Četrta žrtev, ki so jo potegnili iz potopljenega vagona — najprej, dopoldne, Draženoviča in Gorenc, popoldne pa Krmpotiča — je bila nekakšna ženska pr kateri so našli listek z naslovom: *Orolovka, branjevka iz Ljubljane*. Ko je vest prispela v Ljubljano, smo se takoj podrobneje zanimali za stvar in dognali, da branjevka Orolovka v Ljubljani v resnici prebiva, a da je živa in zdrava doma. Vsa znamenja kažejo, da je pomorsčenka kakšna ženska s Sušaka ali okolice, ker ima Orolovka s temi kraji precej dobre trgovske zveze. Nesrečnica je bila namenjena v Ljubljano in je imela iz kakršnegakoli razloga njen naslov s seboj.

Od kod je Matevž Gorenc doma, uradno doslej še ni bilo mogoče ugotoviti. Pri njem so našli samo vojaški dokument, iz katerega je bilo razvidno, da je potoval s Sušaka k Sv. Joštu pri Kranju.

Priča katastrofe

Vlak števil. 42.014 je bil že iz Karlova do kraja nezgode, to je približno 17 kilometrov, zamujen za celih 25 minut. S postaje je odhajal ob 4.55 proti Metliki. Na progo se je sprežil ogromen plaz kamena, skoraj 200 kubikov, tako da je bila proga zatrpna 15 metrov v dolžino in 2 metra visoko.

Kakor je izjavil kurjač Marinček, je približno opazil na 10 m ogromen plaz. Opozoril je strojevodjo Pogačarja, ki je začel naglo zavirati in skušal vlak ustaviti, a zaradi kratke razdalje in teže vlaka, ki je imel skupaj 13 vagonov, to ni bilo več mogoče. Stroj se je vzpel na gomilo kamena. Prtljažni voz je bil takoj napel z trobjen. In prvi del, na katerem sta bila vlakovodja Čadež in prtljažnik Znidarič, je ostal cel. Z medsebojno pomočjo sta drug drugega izvlekla izpod ruševin. Prvi osebnih voz III razreda je bil popolnoma zrušen. Na progi je ostalo samo še spodnje železno ogrodje. Drugi voz se je zrušil po strmini v Kolpo, tako da se je videla samo še njegova streha iz vode. Tretji voz je prav tako zgrmel po strmini v Kolpo in je bil do polovice v vodi. Voz II. razreda, ki je bil za njim, je tudi zdrsnil po strmini, pa je obstal tik nad vodo. Zadnji osebnih voz se je zaradi pritiska povzpela na spodnje ogrodje prednjega voza, tako da je bila vsa redna garnitura potniškega vlaka popolnoma uničena. Priključenih 7 vozov vojaškega transporta pa je ostalo nepoškodovanih na tiru. Vse to se je odigralo s tako brzino, da je bilo šele pozneje mogoče ugotoviti posamezne podrobnosti. Po prestanem trčenju lomljenju in poškodbam — v vagonih so tudi ugasnile luči — so se ljudje šele zavedli, kaj se je zgodilo. Čuli so se klicati na pomoč, ječanje ranjencev in onih, ki so se rešili iz vagona, ki je bil še v Kolpi. V tem vagonu je bilo največ sezonskih delavcev iz Like, namenjenih nekam na Gorenjsko. Večina teh delavcev je bila ranjena na glavi, obnemem pa so bili vsi mokri.

Novomeščani, ki so bili v vlaku, hite na pomoč

V istem vagonu so bili tudi trgovci Kupena, industrijec Joško Povh iz Novega mesta in kurjač Alojzij Verček, ki so z lažimi poškodbami prišli izpod ruševin in pričeli z veliko vneto in požrtvovalno nujno pomagati pri reševanju. Potniki, ki niso utrpeli težjih poškodb, so se po večini rešili skozi razbita okna, ker so bila vrata in čelne strani vseh voz popolnoma zrušena. Še manj je bil poškodovan voz drugega razreda. S tem vozom se je vračal, kakor smo že poročali, s postaje Mahično prometni uradnik Ciril Adam iz Novega mesta, ki se je rešil iz stisnjenega pokupkeja v spodnjem delu vagona skozi okno. Bil je eden prvih, ki je takoj po pregledu težke nesreče prevzel v roke vodstvo reševalnih del. Spoznal je izpod ruševin k sprejemu delu vlaka. Komaj sta se strojnik in kurjač umaknila s stroja, ki je potegnjen stroj z razbitim službenim vozom za seboj.

Po prvem prestanem strahu potnikov so pričeli razkopavati ruševine vseh potopljenih in prevrnjenih voz, med katerimi smo našli več hudo ranjenih potnikov, katerih istovetnosti sprva ni bilo mogoče ugotoviti. Ker so bile telefonske zveze prekinjene, je nekdo železniški službenec pohitel v Ozlji, kjer je obvestil tameno postajo, na kar je kmalu prispel stroj s službenim vozom, ki je iz Ozlja pripeljal tudi potrebni sanitetni material in nosila. S pomočjo nekoga oficirja, podoficirja in vojakov smo nudili ranjencem prvo pomoč. Medtem so bili odklopili vojaško garnituro, ki so jo odpeljali nekoliko od kraja nesreče, nato so pa v vagonu prenesli ranjence. Lokomotiva je nato vse skupaj prepeljala v Ozlji. Medtem je bila o nezgodi obveščena tudi postaja v Karlovcu, ki je poslala prvi pomožni vlak z zdravniki, ki so kasneje nudili ranjencem še nadaljno zdravniško pomoč. Ranjence so po večini prepeljali v Karlovac. Pozneje je prispel še pomožni vlak iz Novega mesta z zdravniki, nato pa

še vlak iz Ljubljane. Po prihodu pomožnih vlakov so takoj pričeli s čiščenjem proge, kar je bilo zelo oteženo zaradi nevarnosti nadaljnjega rušenja skalovja. Zato so prevzeli vodstvo dela delavci iz Vranšičevega kamnoloma.

Kume, pomoz mi!

Rupena se je rešil gotove smrti le na ta način, da se je oprjel vagonске police in železnih opor ter z nogami razbil šipo. Hkrati je pozval potnike, naj ohranijo mirno kri. Sam je skozi skozno razbito okno v reko Kolpo prav takrat se je začel voz prevažati po nasipu kakor pripoveduje, so se znašli v Kolpi poleg njega še trije, med njimi Gjura Paunovič iz Jezeran, Marko Borič in še nekdo. Borič je v Kolpi obupno klical: Gjura! Gjura! Plaval sem na pomoč Paunoviču pripoveduje, in še onemu tretjemu, nato sva pa s Paunovičem pomagala Boriču, ki je bil zapleten v ruševine vagona ležečega v vodi. Izvlekla sva ga izpod ruševin in ga rešila iz obupnega položaja. Ko so bili vsi trije rešeni, sem še sam splezal na napr. Plezal sem okrog lokomotive, kjer sem opazil strojnika Pogačarja s svetilko v roki. Spuščal je paro in tako preprečil eksplozijo kotla. Nekaj metrov pod lokomotivo sem opazil človeka — zdi se mi, da je bil Marko Pilat. Imel je zlomljen nogo. Prijel se me je z rokami okrog vratu in zaklical: — Kume, pomoz mi!

Odstranil sem ga od stroja. Nato sem skočil nazaj v vagon in pozval potnike, naj ga zapuste. V vagonu sta se nahajala tudi trgovci Zabukovec in Mara Sabljarič. Skočili sem iz vagona in pri tem opazil, da se kotlari lokomotive po pobočju S prometnikom Adamom, ki je vršil vse pomožne akcije, Povhom in vojak, smo potem potnike rešili in obvezovali ranjence, pri čemer se je izkazal zlasti g. Povh. V vagonu smo našli še Stana Horvata, ki je bil ukleščen med vagonске razbitine, in Miho Kuštrina iz Zagreba. Pri nesreči sem izgubil samo svoj klobuk in 600 din gotovine. Premočen in premražen sem odšel v vojaški vagon, kjer sem dobil vojaško obleko, nato sem se pa s pomožnim vlakom odpeljal v Ozlji. Pozneje sem se s pomožnim vlakom, ki je prišel iz Novega mesta, vrnil domov.

Naši zdravniki so zborovali Slovensko zdravniško društvo zahteva ustanovitve populne medicinske fakultete v Ljubljani

Ljubljana, 19. marca.

V kmetski sobi Slamičeve restavracije je bil smoti redni letni občni zbor Slovenskega zdravniškega društva. Zborovanje, ki se ga je udeležilo priložno lepo število članstva, je vodil predsednik dr. Alojz Kunst, ki je pozdravil vse navzočne in počastil spomin na preteklem letu preminulega člana primarija dr. Derganca, nato pa je podal izčrpno poročilo društvenega poslovanja v preteklem letu.

Ena glavnih društvenih nalog v preteklem letu je bilo organiziranje zdravniškega kongresa v Ljubljani, a izvedbo tega dela programa je moral odbor opustiti zaradi mednarodnih dogodkov v Evropi. Svojo pozornost je društvo posvečalo kakor občajno zdravniškemu vestniku. Interna znanstvena predavanja so se obnesla odlično tako po obisku kakor tudi po zanimivosti. Na prošnjem Rdečega križa je društvo posredovalo predavatelje strokovnjake za tečaj. Enako je šlo na roko Protituberkulozni ligi. Odzvalo se je prošnji rektorata naše univerze, da bi poprosilo akcijo za ustanovitev populne medicinske fakultete v Ljubljani. Glede tega vprašanja je društvo na posebni konferenci ki je bila sklicana na pobudo prof. dr. A. Zalokarja, izdelalo obširen odgovor na rektoratno univerze, v katerem se zavzema ne le za delno zpopolnitev ljubljanske medicinske fakultete, ampak za izgradnjo populne fakultete z vsemi kliničnimi semestri. S to izjavo, ki je bila dostavljena rektoratu, si je društvo zadržalo tudi program za bodoča prizadevanja in v zvezi s tem apelirala na ves zdravniški stan, naj z vsemi močmi pomaga pri tem za ves narod koristnem delu.

Podrobno je o društvenem delu poročal tajnik dr. Rudolf Del Cott, a o stanju blagajne dr. Janko Pompe. Vsa poročila

Škofjeloška tatvina pojasnjena Znatnino ima na vesti nek. ključavničar

Škofja Loka, 17. marca

Dobrih štirinajst dni je bilo treba, da so razkrili zagonetno tatvino zlatnine, ki je bila ukradena soprogi škofjeloškega zdravilnika ge. Elii Homanovi na Mestnem trgu števil. 3. Gospa je odpotovala konec februarja v Beograd. Nesreča je hotela, da se je gospej tik pred odhodom na avto odrgala platinasta zapestnica, dragocen družinski spomin, vredna 15.000 din. Da zapestnica na dolgi poti ne bi izgubila, jo je položila na kuhinjsko kredenco. Kuharica Francka je potem izročila dragotno služkinji Ivanki, ki jo je spravila v predal omarice v kopalnici. Čez nekaj dni se je Homanova vrnila. Kako je bila presenečena, ko je uvidela, da ji je nekdo izmaknil zapestnico in vrhu tega zlato vratno veržico. Polzvedovati so začeli najprej v domačem krogu, ko pa le ni bilo nič, so vzele vso stvar v roke orožniki. Zaprli so dva možka, ki sta v času gospejine odsotnosti popravljala v kopalnici vodovod. Možka pa so izpustili, ker jima niso mogli prav ničesar dokazati.

Kazalo je, da ostane tatvina nepojasnjena, ko se je zadeva za čuda zasukala. Gospa Homanova je razpisala nagrado. Nekakšna žena in pa anonimno pismo sta toliko pripomogli, da so orožniki ponovno

Hrvatí hočejo progo do Novega mesta zase

Zagreb, 19. marca

»Novosti« objavljajo razgovor z niškiim ravnateljem inž. Vekoslavom Čikom o vzhodnih in poslednih nesrečah Ozlju. G. direktor je med drugim povedal: »Sodim, da se je plaz zrušil zaradi ga, ker je bil zmuzel, zdaj pa se je la mrzlična taliti in se je zemlja zmožila. Krvo je nesrečno naključje, da se plaz zrušil na progo prav v času, ko tam mamo hitel vlak. Po takem nesrečnem bilo mogoče preprečiti. Ker je v tistem ovinek, so vagoni padli v reko. Čim, da je del plazu padel tudi na vlak, ne samo predenj.«

Urednik je omenil, da bi bilo morda potrebno, da se takoj zdaj razširi planirana proge in se tako proga zavaruje pred nevarnimi usadi. Direktor Terček je odgovoril: »Kakor vam je znano, ta proga ne spada v območje zagrebške, marveč ljubljanske železniške direkcije, zato vam o tem nisem morem ničesar reči. Lahko vam samo javim, da smo mi na svoji progi skozi Liko, ki ima mnogo ovinkov, razširili planirano progo in smo progo na ta način zavarovali pred usadi. Uspelo nam je, da celo letos, ko je bila zima dolga in huča, ni bilo na lički progi toliko nevarnosti in zastojas v prometu, kakor prejšnje čase.«

Uredništvo »Novosti« pripomnja k tej izjavi: »že ob prevzemanju mednarodnih prog v sklop železnice, ki spada pod zagrebško direkcijo, se je v hrvatski javnosti poudarjala potreba, da bi zagrebška direkcija prevzela vse proge, ki so na območju banov ne Hrvatske. Posebej se je poudarjalo, da je to treba storiti z železniško progo od Krapine do Rogaske Slatine in od Kariovca do Novega mesta.«

Zbor trgovskih zastopnikov

Ljubljana, 19. marca.

V dvorani Trgovskega doma so dopoldne zborovali trgovski potniki in zastopniki. Predsednik Janko Krek je pozdravil vse navzočne, zlasti predsednika Merkurja dr. Windischerja in zastopnika Združenja trgovcev Šmuca, nato je prebral pozdravna pisma, ki so jih poslali tajnik TOI dr. Pless, predsednik Združenja trgovcev Viktor Meden in Zveza trgovskih združenj. Nato je tajnik Andrej Sturm izčrpno poročal o oruštvenem delovanju v pretekli poslovni dobi.

V preteklem letu so člani društva dobili od države pravico do znižane voznice na železnicah. Urečba je sicer še nekoliko pomanjkljiva, a sprejeta je bila z velikim zadovoljstvom in očibar se je na zboru javno zahvalil dr. Plessu in svojemu pravemu predsedniku Karlu Seljaku za usluge, ki sta jih imela za uresničenje te dolgotrajne želje. Društvo se je lani zaslilo pred vprašanjem omejitve prometa z vozili na tekoče gorivo. Napravilo je potrebne korake, da bi bila prva uredba omiljena in da bi bile upošteevane tudi potrebe trgovskih potnikov. Društvo se je priključilo akciji Avtokluba in skupno prizadevanje je doseglo takozvani režim bencinskih kart, ki je bil uveljavljen s 1. marcem in je zato še nemogoče preračunati, ali bo vsaj za silo ustregel potrebam. V preteklem letu je društvo zavarovalo 65 svojih članov proti nezgodam. Zavarovanje je kolektivno in najvišjega zneska 50.000 din in se nanjela le na nezgode, ki se primarijo zavarovancu na službenem potovanju. Vedno bolj se občuti potreba po združitvi vseh treh tovarniških društev. Na zadnji skupni seji je bilo sklenjeno, da se bodo sestavila skupna pravila. Posamezna društva pa bodo tudi v bodoče ohranila precejšnjo avtonomijo tako glede zavarovanja, posmrtninskega fonda, tedneje itd. Društvo šteje 125 rednih, 142 ustanovnih in 2 podporna člana.

Poročal je še blagajnik Alojz Grill o stanju blagajne in na predlog revizorja Avgusta Igljca je bila odboru soglasno izrečena razrešnica s pohvalo blagajniku. Pri volitvah je bil soglasno ponovno iz-



Navadi svojega otroka pravočasno na pravilno nego zob!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

voljen v celoti stari odbor. Soglasno je bilo sklenjeno, da bo članar na tudi v bodoče ostala v znesku 100 din zvišana pa pristopnina od 100 na 200 din. Na kraju sta bila z odobravanjem izvoljena za nova častna člana nekdanji organizator društva in njen prvi dolgoletni predsednik Karl Seljak ter Joža Selovna za priznanje njunih zaslug na polju delovanja za skupne stanovske koristi.

PFAFF

ŠIVALNI STROJI
IGN. VOK. TAVČARJEVA 7

VELIKA NOCV

Abbaciji

Krasna, sončna lega na modrem Jadranu. Velika spomladna sezona 1940. Informacije: Azienda di Soggiorno — Abbazia.

LAURANA pri Abbaciji: ugodno bivališče za rodbine

Domače vesti

Ljubljanski imperializem

V Ljubljani je marsikaj tako in tako — pa kje na svetu je vse prav! — in mnogokrat se v mnogem dajemo med seboj. Pa če se pričamo o tem ali onem, nikomur ne dela hude krvi. Najprej se malo sporemo, potem se stvar kakorkoli uredi in življenje teče po starih tirih dalje. Samo da bi na magistratu imeli malo več smisla za diskusijo, ki je steber vsake resnične demokracije!

Kar imamo med sabo, čomo že kako uredili med seboj. Malo težja pa je stvar, kadar stopajo naše afere pred široko mednarodno javnost. Takšne lokalne občine je kakor majhna republika ali kneževina. Na meji policija in cariniki —

— ob cesti pa mednarodni znaki, ki opozarjajo avtomobilista in turista od bog ve kod, da ta trenutek stopa na posvečena tla naše bele metropole. Ena izmed najbolj prometnih cest, ki držijo iz Ljubljane v svet je cesta proti Št. Vidu. Na tisoče Ljubljancev poroma vsako nedeljo in praznik po nji proti Šmarini gori in Sv. Katarini, pa še dalje proti Gorenjskemu. Mnogiča turistov od blizu in od onkraj meje je na nji dan za dnem. Dežela tujskega prometa smo. Ljubljana je središče te dežele — a veste, kako se tej reči streže pri nas?

Ce človek takole notule proti mestu, ga točno na meji pozdravi tabla z napisom, s takšnim, da nonoči zažari, če reflektor pada nanj: LJUBLJANA. Nekaj korakov dalje te ustavi in ti pogleda v aktivko ali v nahrbtnik, ali ne nosiš bog ne zelen, zelenke. Zaletolevo slivovke s seboj. A ko jo takole še nekaj časa mahaš po ozemlju mestne občine ljubljanske, te na ravnosti onkraj Stepeca Janca opozori starodavna napis s puščico, ki ti kaže smer: LJUBLJANA — 4,5 km. A na drugo stran, nika, da je 0,7 km do Dravljak.

Kakšen izdelek moderne imperializma na te, bo povzročal kak tulec. Da slavni vaš maelstra pošlita svoje carinike, najbrž trpeteljki baroč polpeti kilometer pred svoj teritorij?

— Osebam, ki se ne morejo zadostno kretati pa trne vsled tega na zaprtju in motnih pri prehavi, združenimi s pomnikanim teka nudi večtedensko zdravljenje z naravno »Franz-Josefov« grenko vodo zelo dobre uspehe. Uživa se dneвно 1 časa »Franz-Josefov« grenke vode zjutraj na tešče ali zvečer, preden greste k počitku.

Ogl. reg. št. dr. 10474-92.

• O nesreči parnika »Slavica« poročajo s Sušaka naslednje podrobnosti: Parnik »Slavica«, isat Atlantske plovidbe, je krenil s tovornom premoza v četrtak 14. t. m. zvečer iz Cardiffa v La Plato. Ko je bil že na odprtem morju, kakih 300 milj daleč od Cardiffa, je začel na mmo in se naglo potopil. Vsa posadka se je rešila razen kurjača Franca Haramije iz Cerinika pri Sušaku. Haramija je zapustil dvoje otrok. Rešena posadka se je izkrcala v Cardiffu. Parnik je vodil kapitan Klonimir Šarinič iz Kostrene pri Sušaku. »Slavica« je imela 7500 ton nosilnosti posadka pa je večinoma bila s Hrvatskega Primorja.

• Otrok je utonil v Savi. V bližini postaje Loke pri Zidanem mostu stoji nasproti Cotove gostilne železniška čuvajnica. Čuvajeva žena je imela v reji četrtega otroka. Ko se je otroček v nedeljo igral na travniku, mu je prišla naproti mačka. Otroku je tekla za njo, da bi jo ujel. Bil je

Pri nerazpoloženju? **Pyramidon** TABLETE

BAIYER

Ogl. reg. pod št. B. 1318 od 16. XII. 1938

BBAZIA - EDEN HOTEL

OB MORJU - MODERN I A KUHINJA - POCENI ZAHTEVAJTE PROSPEKTE

Velika poveljenj v Bački in Baranji. Od pomladnih poveljenj so letos najbolj prizadete baranjske in bačke ravnine.

Roparski umor nedaleč od Siska. Iz Sela pri Sisku je prišel javit orožnikom neki mladenič, da je našel kraj vasi v potoku mladega mrlca.



Strahovita smrt 11letnega dečka. Strašna nesreča se je primerila na postaji Bistri blizu Sarajeva.

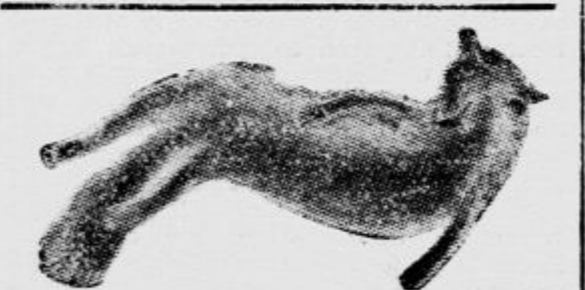
Pređavanje »Narodnega doma« v Zagrebu. Berislavičeva ulica 11. Danes ob 20.30 bo pokazoval g. arh. Cveto Svigel pod naslovom »S kamero na Gorenjskem« kinematografski film in mnogostevilne posnetke v naravnih barvah.

Za radijske naročnike je važno, da točno vedo, kdaj in kaj odčitajo posamezne radijske postaje.

Na Jožefovo je se udeležilo celovsne svečanosti v cerkvi sv. Jožefa zaradi slabega vremena znatno manj ljudi nego v preteklih letih.

Iz Ljubljane

Velika noč je eden najlepših praznikov srečne družine. A kadar se človek dobro ima, bi bilo lepo od njega, da se spomni najbednejših, ki se jim sreča ne v petek ne v svedetke ne nasmehe.



Krasne eksemplare SREBRNIH LISIC. In vse druge posebnosti kuhinjske - dobite najceneje pri KRZMARSTVU JOŽE DOLENC, Sv. Petra cesta 19.

O novem železniškem mostu preko Save v Zagrebu bo drevi predaval g. inž. Emil Kriek, načelnik generalne direkcije državnih železnic.

SVEŽE FILME najnovejše emulzije

kakor novejše aparate tvrdke Zeiss, Leitz idr. Roliflex - dobite se po stari ceni brez povzika pri Foto Turistu Loizu Šmucu

LJUBLJANA - ALEKSANDROVA C. 8. kjer tudi zamenjate najkulantneje Vaš fotoaparati za novejšega

u - Jožetov je sicer nekaj manj med nami, kakor Janezov, a ker je njegov patron tako spoštovan in znamenit - saj ga je sam Bog izbral za krušnega očeta svojemu Sinu - in ker njegov god pada ravno na začetek pomladi, je Jožefovo praznik, da malo takih pri nas. Imenjak skromnega tesarja iz Nazareta so bili večraj deležni lepega dne.

Velikonočna darila

seveda pri »NADA«, parfumeriji v Frančiškanski ulici.

Izvrstno Wögererjevo šunko si nabavite pri F. Khan, Kongresni trg 8. (—) Ljudska univerza, Kongresni trg, mala dvorana Filharmonije. Drevi ob 20. naše predzadnje predavanje v sezoni.

Iz Celja

Jožef Filipčič f. V Kersnikovi ulici 42 v Celju je umrl na svoji god na Jožefovo jutraj, po daljšem troljenju v 67 letu starosti znani bivši celjski gostilničar in hišni posestnik g. Jože Filipčič Pokojni je bil doma od Sv. Križa na Krasu Kot nacionalen mož se je moral do prevratu izseliti s svojo ženo iz svoje ožje domovine.

Na Jožefovo je se udeležilo celovsne svečanosti v cerkvi sv. Jožefa zaradi slabega vremena znatno manj ljudi nego v preteklih letih.

Pređavanje za rezervne sanitetne in apotekarske oficirje bo v četrtek 21. t. m. ob 19. v Oficirskem domu v Celju.

Nesreča pri streljanju. Ko je 35letni delavec Josip Terzaglav v Ločice pri Polzeli streljal v ponedeljek, na dan pred svojim godom, s topičem, se je topič razletel.

V celjski bolnišnici so umrli: v soboto 42letna kočarjeva žena Marija Romihova iz Vodenovega pri Smarju in 32letna dinarica Angela Pantnerjeva s Polul pri Celju.

Iz Maribora

Protituberkulozni azil v prostore porodnišnice. V smislu poročil na ponedeljkovnem občnem zboru tukajšnje Protituberkulozne lige so v teku pogajanja, po katerih bo Protituberkulozna liga kupila zgradbo porodnišnice v Vinarski ulici, ki bi se primerno preuredila za svrhe protituberkulozne bolnišnice.

Osební promet preko meje je v preteklem mesecu spet nazadoval. Preko severne meje je namreč dopotovalo v našo državo 2030 potnikov (lani 4970), med njimi 1218 Nemcev.

Tradicionalno ježefovanje je letos zaradi deževnega vremena zelo trpelo. Zlasti je čutil to jožefovski prater Mariborčan ne pomnijo zlepa, da bi bilo na Jožefovo deževno vreme kakor letos.

O pomanjkanju voska in drugih potrebnih zadevah našega čebelarstva so razpravljali naši obmejni čebelarji na občnem zboru v Ptujju, na katerem je bil spet izvoljen za predsednika učitelj Ivan Džura iz Radvanja.

Komunalna politika. Drevi ob pol 19. je v mestni svetovni tretja seja mestnega sveta, na kateri bodo med drugim razpravljali o maksimalnem cenovniku za pogostinske obrate in potrditvi račun. zaključka MP za leto 1938/9.

Ordniki in kaznilnica. Znana je dolga borba mariborskega obrtniškega združenja s kaznilnico, ki jo vodi nekurencni delom v tuk. m. šk. kaznilnici. Sedaj je doslo sporočilo pravnega ministrstva, da so kaznilnice že davodilo, da prilagodilo delo v kaznilnici določbam obrtnega zakona.

Obenjenje alkoholnih pijač za čas vojne. V smislu razglasa mestnega pooblaščenca je danes 20. marca, ko se vršijo vojaški obvezniki na oržne vaje, en dan prej in en dan pozneje, prepovedano vsakršno oddajanje ali točenje alkoholnih pijač vsem vroklimim obrtnim obveznikom in njih sromelivalec bodisi v javnih lokalih bodisi do zasebnosti.

Nenadna smrt. Pri Sv. Juriju ob Pevski je nenadno tragično preminil dr. Volkang Majer, dopisnik iz Zagreba. Sel je na izprehod, pa ga je nenadno doletela tragična smrt.

Anthony Bertram o angleškem slikarstvu

Ljubljana 19. marca. Sinoči je v beli dvorani hotela Un' on pod okriljem Angleškega društva predaval o angleškem slikarstvu lektor umetnosti Mr. Anthony Bertram. Stevilnemu občinstvu ga je predstavil predsednik g. dr. Danilo Majaron. Predavatelj je znamenit kritik v Angliji, ki je tudi napisal knjice o življenju Rubensa, o sodobnem evropskem slikarstvu in o angleških portretih v nacionalni galeriji.

O početku britanskega slikarstva je zelo malo znane, ker je puritanski ikonoklazem večino prvih del uničil. Vendar je iz redkih ostankov razvidno, da je obstajala narodna šola gotskega religioznega slikarstva. Od srede 14. stoletja je obstajala tudi portretna šola, vendar precej formalna. Šele obisk znamenitega Holandca Holbeina v Angliji v letu 1526, in njegova poznejša naselitev tam, je postavila temelje britanskega portretne slikarstvu.

Medtem pa je Hogarth, sam izvrsten portretist, ustanovil šolo satirične in moralistične karikature in v tej je Hogarth do danes ne neprekošen. To tradicijo je nadaljeval Rowlandson ter jo danes izvalja Sir. Bert pod impresionističnim vplivom Soroda s tem je bila tudi posebna narodna manjša umetnost tako imenovana genre-portretura: moške v njihovih ženami in rodbinami, konji in hišami, popolna slika angleškega podeželskega življenja umetnost, ki je bila na višini v 18. stoletju in ki so jo predstavljali Zoffany, Stubbs in Marshall.

Znamenita šola angleškega pokrajinskega slikarstva se začela z Wilsonom v istem stoletju, toda se razvije v mednarodno priznano formo ter jo predstavljajo Crome in Constable, Cotman in Turner v prvih letih naslednjega stoletja. Ta vrsta umetnosti je zatonila v viktorijanski dobi, vendar so jo Steer, Paul Nash in drugi zopet oživili. Religiozno slikarstvo je imelo samo dva omembe vredna predstavnika po tudorski dobi: Blakeja v 18. stoletju in Stanleyja Spencerja danes, dasiravno so prerazselisti v pozni viktorijanski periodi slikali tako religiozne kakor romantične oblike.

Moderno britansko slikarstvo je bilo pod vplivom francoskih impresionistov, toda je zelo živahno in ima poseben značaj. Vse glavne struje na evropskem kontinentu od Cezannea do surrealizma so našle posamele v Angliji, tako Granta, Morrisa, Roberta, Paula Nasha, st. itd. Slikarji kraljeve akademije vzdržujejo v glavnem konservativno tradicijo - Zanimivo predavanje so spremljale skioptične slike in poslušalci so izrekli predavatelju tozlo zahvalo.

Iz Murske Sobotne

Važna vest za sezonske delavce. Zveza poljedelskih delavcev v Murski Soboti se je obrnila na finančno ministrstvo s prošnjo, da bi zamenjalo po ugodni pariteti sezonskim delavcem Marke, ki so jih prinesli s seboj iz Nemčije. Nekateri niso poslušali poziva, naj ves denar pošljejo po pošti, ampak so ga nekaj prehitoplatili čez mejo, zdaj pa ne morejo zamenjati. Špekulanti jim ponujajo komaj po par dinarjev za RM. Finančno ministrstvo je zdaj pod št. 10915 od 3. marca poslalo dopis, v katerem poziva Zvezo, naj popiše vse RM in njih lastnike in pošlje seznam v Beograd zaradi ugodne zamenjave denarja. Zveza poziva sezonske delavce, da do 29. marca prijavijo, koliko imajo RM v papirju in srebru za menjavo.

Grof Szapary v Soboti. Te dni se je mudil v Soboti nekak pokojnega soboškega grofa Ladislava Szaparyja, virtuoz grof Geza Szapary, ki je poročil z neko francosko grafico in živi v Parizu. Grof Szapary je znan skladatelj, katerega jugoslovansko kolo je pred nedavnim prenašal budimpeštanski radio.

Menižitida pomena v Prekmurju. Dozdaj je bilo ugotovljenih 11 primerov te bolezni, in sicer v našem srezu v Perutoči in Sebeborcih, v sosednjih pa največ v Gornji Radgoni, Razkrižju in okrog Beltincev. Zadnje dni ni bilo nobenega bolnika, zato menijo, da bolezen pojema.

MARIJA ILONA Paula Wessely KINO UNION, tel. 22-21. SAMO ŠE DANES ob 16., 19. in 21.15 uri RODNA GRUDA Ganljiva filmska drama iz življenja na deželi. Očarljivi posnetki iz severne Italije, divna in zanosna muzika in plesi. KINO SLOGA - tel. 27-30.

Gospodarstvo Stvarnost in iluzije v vprašanju razdelitve Suzorja

V zadnjem času se v hrvatski javnosti mnogo razpravlja o razdelitvi sredstev socialnih ustanov delavskega zavarovanja. Tako je bilo med drugim izneseno, da bodo nove centralne socialne ustanove delavskega zavarovanja v banovini Hrvatski dobile okrog 300 milijonov din likvidnih sredstev, če pride do razdelitve Osrednjejava urada za zavarovanje delavcev Suzorja. V tej zvezi je bila iznesena tudi kritika čes, kako je to mogoče, da delavska zavarovalna ustanova kopiči toliko gotovinskih sredstev, med tem ko je pri zdraviljenju bolnih članov zelo skopa.

Davčna konferenca v finančnem ministrstvu

Včeraj se je v finančnem ministrstvu nadaljevala konferenca med strokovnjaki ministrstva in predstavniki gospodarskih zbornic v vprašanju revizije določb decembrske davčne novele. Na dnevnem redu te konference, na kateri sodeluje 22 predstavnikov zbornic, je 60 podrobnih vprašanj iz področja novih davčnih predpisov. O rezultatih te konference udeleženci ne dajejo nobenih izjav. Navzile tem zatrjujejo v poučenih krogih, da je finančno ministrstvo pripravljeno ustreči le zahtevam, ki imajo zgolj tehnični značaj. Potrebne spremembe bodo glede teh vprašanj izvršene s razpisi in v revizijo davčnega pravilnika. Vse bistvene določbe davčne novele naj bi torej ostale v veljavi, predvsem tudi določbe glede vodenja knjig in glede davčnih stopenj.

Stanje Narodne banke

Najnovejši izkaz Narodne banke od 15. marca zaznamuje zmanjšanje obtoka bankovcev za 25,7 na 10.179,3 milijona din (lani 6426,1). Vzporedno so se obveznosti na pokaz povečale za 33,2 na 1961,4 milijona din (lani 2174,3). Med obveznostmi na pokaz zaznamuje dobroletje države povečanje za 20,7 na 99,7 milijona din in tudi privatni žirovni računi so narasli za 103,4 na 1018,0 milijona din, medtem ko so obveznosti na pokaz po raznih računih nazadovala za 90,9 na 843,5 milijona din.

Menična in lombardna posojila so se zmanjšala za 17,5 na 1789,9 milijona din (lani 1646,0). Eskont bonov za narodno obrambo se je znova povečal za 38 milijonov in je dosegel 1712 milijonov din, med tem ko je vsota bagajniških zapiskov za narodno obrambo ostala na neizpremenjeni višini 839,5 milijona din. Glede na stvarno vrednost zlate podlage v višini 3258,5 milijona din znaša kritje obtoka bankovcev in obveznosti na pokaz 26,83%.

Gosnočarske vesti

Pred regulacijo hmeljske površine v naši državi. Zadnje mesce se je mnogo pisalo o novi uredbi o hmelju. Sedaj je prišla ta zadeva, kakor piše v Vremec, pred končno redakcijo v kmetijskem ministrstvu. Kakor zatrjuje ta list, bo uredba, ki izide še pred koncem tega mesca, regulirala s hmeljem zasajeno površino, uvedla bo obvezno hmeljarsko organizacijo in obvezno znanckovanje hmelja za izvoz v treh okoliših: štajerskem, podunavskem in hrvatskem. Za vsa dovoljenja za saditev in za vso kontrolo nad trgovino s hmeljem bo pristojno le kmetijsko ministrstvo. Obvezna hmeljarska združenja bodo v vsakem od treh okolišev pobirala po 1% od izkupčka za hmelj, kar bodo porabila za pospeševanje hmeljarstva, ne pa za regulacijo cen na tržišču s intervencijski nakupi. Iz pisanja »Vremeca« se ne da doznati, če bodo imele banovinske hmeljske komisije in organizacije hmeljarjev le posvetovalen značaj pri ukrepih ministrstva. Kakor je videti ne bodo banke uprave odločale v teh važnih hmeljarskih vprašanjih, temveč bodo ta vprašanja ostala v kompetenci ministrstva.

Zbiranje starega železa napreduje. V normalnih razmerah se je v naši državi nabralo okrog 1500 na 2000 vagonov starega železa, kar pa izdaleč ni zadostovalo za potrebe naših železarn. Velike težkoke, ki so nastopile pri uvozu starega železa, so dale povod, da se je pričelo v naši državi bolj sistematično zbiranje starega železa, ki kaže že precejšnje uspehe, k čemur je pripomogla tudi okolnost da se je cena staremu železu znatno dvignila in je danes približno 4 krat tako visoka, kakor pred pričetkom vojne. Danes se staro železo

znašala 31. decembra 1939 vsega 850 milijonov din, in sicer za vso državo; od tega je bila v gotovini 0,5 milijona din, pri denarnih zavodih 183,9 milijona din, v vrednostnih papirjih 291,5 milijona din, v dolgoročnih posojilih 125,7 milijona din, v nepremičninah 244,2 milijona din in v inventarju 2,5 milijona din. Če računamo, da bi odpadla na banovino Hrvatsko ena tretjina imovine, bi to zneslo 283 milijonov din. Od te imovine, ki bi pripadla banovini Hrvatski, pa bi odpadlo na nepremičnine v banovini Hrvatski 113 milijonov din, na vrednostne papirje 97 milijonov, na dolgoročna posojila država 17 milijonov in na posojila Sušaku in Zagrebu 46 milijonov din. Ostane torej v likvidnih sredstvih le še znesek 10 milijonov din. Če pa se izplačajo že odobrena posojila Osijeku in Varaždinu, tedaj centralna ustanova delavskega zavarovanja za banovino Hrvatsko ne bi dobila nobenih likvidnih sredstev. Ker je sedaj sedež Suzorja v Zagrebu je naravno, da je od trajnih investicij največ v banovini Hrvatski. »Jugoslovanski Lloyde« v tej zvezi se poudarja, da lahko nastopi za delavska zavarovalna ustanova banovine Hrvatske neugoden položaj, če pride do kakke velike elementarne nesreče, kakor se je to zgodilo, ko se je pred leti potopila ladja »Daksa«. Takrat je ta nezgodna absorbirala pri Suzorju znesek 10 milijonov din. Članek zaključuje z ugotovitvijo, da si ni treba delati iluzije v zvezi z razdelitvijo imovine Suzorja.

Borze

19. marca. Ljubljanska borza danes zaradi praznika ni poslovala. Na zagrebški in beograjski borzi so nemški klirinški čeki notirani nespremenjeno 14,70 - 14,90. Grški boni so se v Zagrebu nudili po 31,25. Na zagrebškem efektom tržišču se je bilo za vojno škodo popravčevanje po 432 (v Beogradu je bil promet po 433-434). Zaključki pa so bili zabeleženi v 6% beghuskih obveznicah po 78, v 7% investicijskem posojilu po 97 in v delnicah Trboveljske po 235.

Devize

Curih. Beograd 10, Pariz 9,50, London 16,77, New York 446, Bruselj 75,80, Milan 22,5250, Amsterdam 236,85, Berlin 178,70, Stockholm 106,25, Oslo 101,30, København 86,1250, Sofija 5,50, Budimpešta 79,50, Atene 3,30, Bukarešta 3,40.

Effekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 432 den., 6% beghuske 78 - 78,50 (78), 6% dalm. agrarne 68,50 den., 6% šumske 68,50 den., 4% severne agrarne 50,50 den., 7% stabiliz. 97 den., 7% invest., 97 - 98 (97), 7% Seligman 100 den., 7% Blair 90,50 den., 8% Blair 98 den.; delnice: Narodna banka 7550 den., PAB 190 den., Trboveljska 233 - 234 (235), Gutman 50 den., Sečecrana Ostjsek 170 den., Isis 30 - 40. Beograd. Vojna škoda 434 - 435 (433 - 434), 4% agrarne 53 den., 4% severne agrarne 51 - 52, 6% beghuske 77,25 - 77,75, 6% dalm. agrarne 71,50 - 71,75 (71 - 71,50), 6% šumske 70,50 - 71,50, 7% invest. 100 den., 7% Seligman 101 den., 7% Blair 92 den. (93), 8% Blair 100,25 den. Narodna banka - (7800), PAB 194 - 196 (196).

Blagovna tržišča

Zito. Chicago. 19. marca. Začetni tečaj: Pšenica: za maj 101,875, za julij 99,75, za sept. 98,875; Krompir: za maj 56,875. + Novosadska blagovna borza (19. t. m.). Tendenca čvrsta. Pšenica: baška, okolica Novi Sad 203 - 205; sremjska 200 - 202; slavonska 203 - 205; gornjebanatska 203 - 205; gornjebanatska 204 - 206; baška ladja Tisa 207 - 209. Rž: baška 168 - 170. Oves: baški sremjski in slavonski 169 - 171. Ječmen: baški in sremjski 64/65 kg 177,50 - 180. Koruza: baška pariteta Indija in pariteta Vršac 159 - 160. Moka: baška in banatska >0g< in >0gg< in >0gg< 310 - 320; >2< 290 - 300; >5< 270 - 280; >6< 250 - 260; >7< 220 - 230; >8< 142,50 - 147,50. Otrubi: baški in sremjski 135 - 137,50; banatski 132,50 - 135. Fižol: sremjski beli brez vreč 430 - 435.

MICHEL ZEVACO:

67

Don Juan

ROMAN.

»Vse to ste videli, Leonora?«
»Bila sem navzočna!« je odgovorila s turbno preprostostjo.

V dolgem, mračnem premolku, ki je zdaj nastopil, sta vladarja vsak po svoje obudovala vedenje plemenite mladenke. Kolikankoli bila se presunjena, da sta ji videla v srce!

»Torej ne gre za umor?« je počasi rekel Karel V.
»Namestnik je padel v dvoboju?«

»Da, veličanstvo: oče je sam izzval Juana na boj.«

Karel V. se je zamislil. Nato je vstal in se obrnil h grofu de Loraydanu:

»Potem, Loraydan, je to vaša stvar.«

In Amauri, ki je čutil na sebi oči Franca I., je odgovoril:

»Zadeva je rodbinska, sire, in zadeva samo mene.«
»Poiščite Juana Tenoria. Pozovite ga na dvoboj in ga ubijte.«

»Poiščem ga in ga pozovem na dvoboj. V dvoboju ga ubijem.«

Tak je bil konec razgovora, ki se je bil pričel s tem, da je Leonora postala zaročenka Amaurija

de Loraydana. Karel V. je rekel namestnikovi hčeri še nekaj tolažilnih besed, jo znova opomnil, da ima poslej branilca v bodočem soprogu, ter odbil njeno namero, da ga spremi iz hiše. Nato sta kraljevska gosta odšla.

»Dragi sire,« je rekel Karel V. Francu I., »hvala-ležen vam bom, če ukažete svojemu redarstvu, naj pazi, da to deklo ne zapusti Pariza, dokler ne bo njen zakon sklenjen; veliko mi je do tega.«

»Sire,« je odvrnil Franc I., »zanesite se name. Vaša ljubka podanica ne bo zapustila Pariza razen v spremstvu svojega soproga, grofa de Loraydana.«

Čez nekaj trenutkov je Leonora slišala zamolkli peket krčela po Vrvarski ulici. Sele tedaj se je spustila v naslanjač in vsa izmučena omedlela.

V dvorani, kjer je ležal namestnik don Sancho de Ulloa na mrtvaškem odru, se je godilo ta čas nekaj posebnega.

Ko sta cesar in kralj Franc stopila v dvorano, so se bili trije moški neslišno umaknili iz nje.

Potem, ko sta kraljevska gosta dvorano zapustila, so se moške vrtnili in se neutegoma spet lotili svojega dela. Gnetli so ilovico, vročično sukali svoje orodje ter oblikovali podolgovat predmet, ki ga še ni bilo moči povsem spoznati, čeprav je bil že zdaj podoben ležeči človeški postavi... Dalj ko so se ukvarjali z njim, večja je bila podobnost obrata te postave s pokojnikovim obličjem...

Ti trije moške so bili kiparji. Leonora jih je bila naročila in jim natančno razložila, kako in kaj. Predmet, ki je nastajal ob njihovem vnetem in skrbnem delu, je bil namestnikov kip...

XXIX Poglavje o Bel-Argentu

Posebno poglavje za včerajšnjega cestnega razbojnika je gotovo velika čast; a kaj moremo za to, ko naša zgodba tako terjal!

Sicer pa Bel-Argent ni bil več povsem cestni razbojnik; prelevil se je bil v obleko poštenega sluga, in kakor vemo: obleka dela človeka.

Bel-Argent je bil torej krenil za Klotarjem Ponthuškim, ko je ta zapustil svoje stanovanje v Ulici svetega Dioniza in se napolil v Arronski dvorec. Bel-Argent je prisostvoval Klotarjevemu nepričakovanemu srečanju z Amaurijem de Loraydanom. Bel-Argent je na prvi mah spoznal moža, ki ga je bil najel v okolici ponthuškega gradu, ali bolje, ki je bil najel Žana Poterna, da bi le-ta Žan Poterne z njegovo, Bel-Argentovo pomočjo spravil dobrega gospoda Ponthuškega na oni svet. Bel-Argent se je bal, da ga ne bi grof de Loraydan spoznal, kajti, čeprav je bil postal iz klateža pošteni sluga, se je vendar zavedal, da ta silna sprememba življenjske poti ni mogla povzročiti Bog si ga vеди kakšne spremembe njegovega obraza. Bel-Argent je torej v trenutku srečanja previdno izgini za ovinek Vrvarske ulice, jo odtod pobrisal v Tempelsko ulico in smuknil v zakatno krčmo, kamor so prihajali vojniki grajske posadke pit, kockat in dražiti uboge dekline, ki so zvečer iskale zavetja pred javno moralko, posebljeno v obhodnih stražah.

V tistih srečnih dneh je bilo vino povsod redno in zaradi tega dober kup. Bel-Argent si ga

je sklenil privoščiti steklenko, nato pa jedrno skočiti za gospodarjem. Namesto ene je popil tri in se zamudil dobršno uro...

Ko je zapustil krčmo, je moral že paziti na noga, ki so mu postajale nekam negotove.

»Hudimana,« je pomislil, ko je prišel spet v Vrvarsko ulico, »sedel sem kvečjemu pet minut, toliko, da sem popil kozarec vina, in že ni o gospodu Ponthuškem duha ne sluha. Kam je neki izgini!«

Obstal je ravno pred Loraydanovim dvorcem, kjer vrata so bila priprta, ne zaklenjena.

Ni in ni mu šlo v glavo, kam bi se bil utegnil dejati gospodar — ta čas, ko je on srkal tisto bore kapljo pijače!

Tedajci pa je razločno začul besede:
»Si ga videl? Si videl, ko je odhajal? Plemiča, ki je bil z menoj? ...«

Bel-Argent je poslušal čudni razgovor med Amaurijem de Loraydanom in njegovim slugo Brisardom, ne da bi ga razumel. In v tem, ko se je praskal za uhljem, da bi si nabrusil um, je nekdo trčil vanj in revknil:

»Pozor, kmetavsi!«

Bel-Argent je hotel zarobljencu povedati, kar mu je šlo, pa se je ugriznil v jezik in se potulil; mož, ki ga je tako nadrl je bil namreč grof de Loraydan.

Amauri je krenil dalje, ne da bi se zmenil za kmetavsa.

Videli smo, da je bil namenjen v Louvre.

SPORT

Gradjanski v veliki formi

Včeraj je v jubilejni igri za svojega branilca Hüglja porazil madžarski Ferencvaros s 5:1 (2:1)

Zagreb, 19. marca. Danes popoldne je Gradjanski priredil tekmo v proslavo svojega dolgoletnega reprezentativnega desnega branilca Hüglja, ki se je ob enem poslovil od prvega moštva in nogometne publike. Za nasprotnika je imel renomirano budimpeštansko moštvo Ferencvarosa, nad katerim je zmagal zelo lepo in visoko, pa tudi zasluženo s 5:1 (2:1). Na igrišču je bilo nad 4000 gledalcev.

Gradjanski je danes zaigral v vseh pogledih odlično, prav tako dobri pa so bili tudi gostje, tako da je bila ta tekma ena najlepših v zadnjih sezonah. Stroj Gradjanskega je odlično funkcioniral v vseh

OFICIRSKÉ LOVSKE TERENSKÉ ČIZME GOZDARICE IN ŠPORTNA OBUČEV
PO MERI
CIZMARSKA ZADRUGA z.o.z.
ZIRI (NAD ŠKOFJO LOKO)
ZAHTEVAJTE PROSPEKTE!

vrstah. Vsi igralci so igrali ne samo poštvalno in z velikim poletom, temveč so pokazali tudi izredno tehnično znanje. V obrambi Glaser ni bil preveč zaposlen, dve, tri nevarne žoge dr. Sarossyja pa je obrani bravurozno. Med branilci je do odmoru igral tudi slavljene Hüglja, ki je tudi to pot še pokazal sijajno igro. V kritski vrsti je bil najboljši Jut. V napadu so vsi skupaj dali sijajno partijo, najbolj uspešen pa je bil seveda Lešnik, ki ga danes niti odlični Madžari niso mogli držati.

Ferencvaros, ki je nastopil kompleten, nikakor ni igral tako podrejene vloge, kakor bi se moglo sklepati po visokem porazu. Zaigrali so dober nogomet, toda pri vsem tem je bil domači napad vendarle odločnejši v streljanju, pa tudi vse šance si je znal pripraviti in izkoristiti mnogo boljše. Slabše kakor običajno je igral kot srednji krilec Sarossy III. Vratarja za dolžene gote ne zadene nobena krivda.

Nekaj o poteku

Napadati je začel v prvih minutah igre Ferencvaros, toda kmalu so prevzeli pobudo domačini, ki jim je že v 14. min. prinesla prvi zgoditek. Iz kombinacije Djanić-Cimermančić je dobil žogo Lešnik, ki jo je neobranljivo poslal v levi kot. 1:0 za Z. V 30. min. je Jut krasno predložil žogo Lešniku, ta pa jo je polvisoko poslal med drogeve. 2:0 za G. V 39. min.

je Finta poslal nevarno bombo na vrata G. Glaser je posredoval uspešno, vendar se je žoga odbila do leve zvezde Jakaba, ki jo je naglo še enkrat poslal na gol, kjer je tudi obsedela. To je bil edini in častni gol Madžarov 2:1.

Po odmoru so Madžari spet poskusili diktirati tempo, toda kmalu se je spet uveljavil G. in v 9. min. je ponovno prišel do usnja Lešnik, ki je povisal razliko na 3:1. V 16. min. je Lešnik poslal naprej Cimermančića; ta je res ukanil branilca Polgarja in tudi vratarja v tekmu ter poslal 4. gol v prazno mrežo. V 30. min. je po stajni kombinaciji med Cimermančićem, Lešnikom in Matekalom slednji z ostrim strelom v nezavaranosti postavil končni rezultat tekme.

Sodil je g. Višnjak dobro in objektivno.

Razpis

cross-country teka za posameznike in moštva, ki ga priredi SK »Planina« dne 7. IV. t.l. na stadionu ob Tyrševi cesti v Ljubljani. Pričetek ob 10.30. Dolžina proge za seniorje znaša 5 km, za juniorje C 2.5 km in juniorje B 1.25 km. Proga teče po obronku arene stadiona, zavije po pobočju v areno, teče deloma po tekalšču, nato se pri glavnem dohodu v areno zopet dvigne in ga po diagonalni prečki, se nadaljuje po obronkih arene stadiona in zaključuje krog v dolžini 625 m. Seniorji tečejo osem krogov, juniorji C štiri kroge, juniorji B dva kroga.

Moštvo kluba, ki želi nastopiti na tem cross-countryju, mora šteti najmanj 6 atletov ne glede na to, koliko jih teče v eni ali drugi kategoriji. Skozi cilj mora teči 6 tekačev kluba, sicer se ocenjuje le kot posamezniki. — Na prvo mesto se plašira ono moštvo, ki je doseglo s 6 atleti v vseh kategorijah skupaj najmanjše število točk. Pravico starta imajo vsi verificirani in neverificirani atleti, klubov, članov SAZ v Ljubljani. Tekmuje se po pravilih in pravilnikih ASKJ.

Prijave je treba poslati najkasneje do 5. IV. t.l. do 12. na naslov: Fr. Jeglič, Ljubljana, Kongresni trg 2. Prijavnina znaša za osebo din 4.— za moštvo din 20. Posebnih nagrad ni.

»Sport«-ka revija št. 18. je izšla. Ta ilustrirana sportna revija iz Beograda, je začela od 1. marca dalje izhajati mesečno dvakrat, in sicer 1. in 15. vsakega meseca. Nova številka je spet bogata do vsebnosti.

še bolj pa po slikah. Na naslovni strani je slika BSK-ovega krilca Petra Manole. V tekstem delu je objavljeno zelo zanimivo poročilo o zadnji llaški tekmi med BSK in Jugoslavijo. V nadaljnjem bo našel čitatelj še mnogo pestrega in prav svojstveno obdelanega drobnega čtiva iz vseh sportnih panog. Tudi ta številka ima okoli 60 slik. Naročnina za leto dni znaša din 60. za pol leta din 32. za 3 mesece pa din 18. Naslov: Beograd, poštni predal 973. Čekovni račun št. 60.273. Posamezne številke se prodajajo po 3 din.

Ogenj na Trški gori

Novo mesto, 19. marca

Na Trški gori je stala še do snodi prijazna in dokaj obsežna domačija mladega posestnika Alojzija Gregorčiča. Kasno v noč pa se je na Gori dvignil visok plamen, ki je osvetljeval vso okolico. Požar je v par minutah zajel stanovanjsko hišo in vsa gospodarska poslopja. Ogromni svetlobni sij je bilo videti več kilometrov daleč naokrog, zlasti iz Novega mesta, od koder so ljudje opazovali uničujoče delo razbesnela elementa, ki ga je podpihaval še precej močan veter. Novomeški gasilci so se hitro odzvali na pomoč. Tudi ljudje, ki so se mudili na Gori, so prišli pomagati. Na kraj požara je prihitala tudi šentpetrska gasilska četa, ki je skupno z novomeškimi gasilci stopila take v akcijo. Na žalost pa ni bilo dovolj vode za uspešno gašenje. Kar je je bilo v posameznih vodnjakih, je bila kaj hitro izčrpana in gasilci so se morali zato omejiti zgolj na omejitve požara. Posrečilo se je rešiti iz kleti le nekaj sodov vina, skupaj kakih 2000 litrov.

Ogenj je v pičlih dveh urah uničil mlademu gospodarju obsežno hišo na dva kosa, klet, hlev in pod, ki je bil še dobro založen s senom in slamo, poleg tega pa je tudi ob vse gospodarsko in vinogradniško orodje. Plameni so zažgali tudi visoke smreke, ki so bile ob dvorišču in so gorele kakor ogromne bakle.

Kako je ogenj nastal, še ni ugotovljeno.

Poplave

Ostjekl, 19. marca. p. Zaradi deževja zadnjih dni in naglega ledu so narasli vsi pritoki Drave, ki je zaradi tega na mnogih krajih v Baranji in Slavoniji prestopila bregove in poplavila cele pokrajine. Drava se vedno hitro narašča in je dosegla danes v Ostjeku že 420 cm nad normalo. Položaj je zaradi tega zelo kritičen. Več vasi so morali že evakuirati. Z vsa naglico građe zasiline zaščitne nasipe.

Beograd, 19. marca. p. Iz južnih krajev poročajo, da je Morava tako narasla, da je na več krajih prestopila bregove in povzročila velike poplave. Med Markovcem in Svilanjoem je močnejši promet samo s čolni. Voda še vedno narašča.

Iz državne službe

Beograd, 19. marca. p. Na lastno prošnjo je premeščen poštni inspektor Fran Javor s pošte Ljubljana I. k poštni direkciji v Ljubljani. Pri zagrebški železniški direkciji je postavljen za pomožnega nadzornika proge doseđanj pripravnik Edvard Kunstelj.

Spremembe v sodnih področjih

Beograd, 19. marca. p. Službene novice objavljajo uredbo z zakonsko močjo po kateri se s prvim aprilom izloči upravna občina Čatež iz področja sreskega sodišča v Kostanjevici in Krškem, ter upravna občina Velika Dolina iz področja sreskega sodišča v Kostanjevici ter obe priključita področju sreskega sodišča v Brežicah. Enako se katastrska občina Biš izloči iz področja sreskega sodišča pri Sv. Lenartu ter priključit področju sre-

Iščem tri lepe mlade

natakarice kakor tudi lepo blaginjarko za prvotno nočno restavracijo z godbo. Pogoji in postopek dobri. Najne ponudbe s sliko na filijalo »Novosti«, Karlovac. 5740-1

Spalnica iz orehove korenine solidno izdelane s 5 letno garancijo, 17 komadov, do bite za 8500 din pri KRZE FRANC, pobitvo, Vrbnika, skladišče: Ljubljana, Prečna ulica 6. 5739-12

PROTI INFEKCIJE NAJISKURNEJŠI GUMIJASTI SPECIJALITET
IZGOVORI O-KE
Garantirana čistost 6 let.

stege sodišča v Ptujju. Vse civilne in kazenske zadeve, ki do 1. aprila pri doseđanjih sreskih sodiščih ne bodo rešene, se morajo s tem dnem izročiti novo pristojnemu sreskemu sodišču, enako tudi zemljiška knjiga ter trgovski in zadržni register za področja omenjenih občin.

Velik požar pri Osijeku

Osijek, 19. marca. p. V pretekli noči je pogorela velika tovarna predvsa in tkaninski tvrdke Pfalter pri Osijeku. Gasilci so si zaman prizadevali, da bi ogenj omejili. Tovarna je pogorela do tal in so uničeni vsi stroji ter velike zaloge predvsa in drugih izdelkov. Škoda, ki jo centjo na 2 milijona je po večini krita z zavarovalnino, ki znaša 1.8 milijona din. Preiskava doseđaj še ni mogla ugotoviti pravega vzroka požara.

Tečaj za davčne uradnike

Beograd, 19. marca. p. Ker je v zadnji dobi izšlo mnogo novih davčnih predpisov in je zlasti zadnja davčna in trošarinska novela prinesla velike spremembe, je finančni minister odredil, da se na področju vsake finančne direkcije organizirajo posebni tečaj za davčne uradnike in finančne organe. Ti tečajji, ki bodo trajali po dva mesca, naj seznanijo podrejene davčne in finančne organe z novimi predpisi in praktičnim načinom njihove izvedbe.

Volitve v bratovsko skladnico v Zagorju

V nedeljo so bile v Zagorju volitve delegatov za bratovsko skladnico. V primeri s prejšnjimi delavskimi volitvami v zadnjem času je bilo zanimanje za nedeljske volitve zelo majhno in volilna udeležba zato slabša. Kakor se je pričakovalo. Vložene so bile tri liste: socialnih demokratov, krščanskih socialistov in Narodne strokovne zveze. Dobile so prva 426, druga 206 in tretja 104 glasove. Skupno je torej volilo le 736 upravičencev.

Sokol

Sokolski oder v Velenju. V soboto in v nedeljo nam je po skoraj dveletnem predledu pripravila sokolska družina svojevrsten užitek z znano veseloligo v treh dejanjih »Zadrega nad zadregom«. Dosti prostorna dvorana Rudarskega doma je bila oba večera do kraja polna, kar zgovorno pričča, kolikšna je bilo zanimanje za igro. Igralska družina velenjskega Sokola je v zadnjem času pridobila nekaj mlajših, delavnih moči, ki so prinesle svežost in dobro voljo do dela v društvu sploh. Tako poživljena je po daljšem molku zopet krepko prišla za delo, ki ga na vzgojno-prosvetnem polju ni nikjer premallo. Igra, ki so jo marljivo velenjski Sokoli pripravili za uvod v novo sezono, je po smovi zelo hvaljena in tudi dovolj učinkovita, posebno za podeželske odre. Bila je vestno pripravljena in izvrstno izvajana. Zlasti je bila posebej sročena izbira igralcev in igralcev, ki so po vrsti želi veliko odobravanje številnih gledalcev. V prvi vrsti je omeniti režiserja br. inž. Klemenca, ki je svojo nalogo zlasti glede na velikost odra zelo posrečeno izpeljal. Sodelujoče sestre Šinkovčeva, Kurandova, Kvartičeva, Vranjkova in Prelovčeva ter bratje Keršmanec, Megušar, Grebenšek in Tratnik so vložili v delo vso svojo veliko dobro voljo, obenem pa so pokazali kar razveseljivo igralske sposobnosti, tako da je bila želja vsa občinstva, da bi se oživljeni sokolski oder v tem že skoraj obmejnem kotičku naše domovine kaj kmalu zopet oglašil in predstavil s še kakšno novo igro. Br. režiserji in vsem sodelujočim gre zahvala za delo, ki ga s tako vnoem vrše v Sokolu. Najnovejši uspeh naj jih samo vzpodbuja za nadaljnje plodno delo v sokolski prosveti!

Sokol v Slovenski Bistrici je imel nedavno občni zbor. Udeležili so se ga tudi zastopniki čet Laporje in Črešnjavec ter starosta mariborske župe br. dr. Gorišek. Iz poročil je razvidno, da je Sokol vse leto pridno deloval. Doletole ga je pa vedil neprijetnosti. Iz dvorane, kjer je telovadil in prejel akademije, se je moral izseliti. — Hud udarec ga je zadel, ko je bil starosta br. Vigele premeščen. Izgubili smo navdušenega Sokola, ki je bil vsem priljubljen. Njemu se je sicer izpolnila želja, priti iz Slovenske Bistrice, a nam je žal. Zelo ga bomo postrleali. Iz srca mu želimo vso srečo na novem mestu! — Bridko smo občutili izzubo, ko je umrl večletni blaginjak br. Šilk. Bil je marljiv sokolski delavec. Kljub vsem težkotam smo imeli več prireditve, zdej pa se pripravljaja akademija. Sokolski orkester je zopet oživel in pridno vadi. Po poročilih je bil izvoljen nov odbor s starostjo br. Štepišnikom in podstarostjo br. dr. Pučnikom.

Iz življenja na deželi

PLANINA PRI RAKERU. Dramatski odsek gasilske čete je uprizoril 3. t. m. Gerstlčkerjevo ljudsko dramo »Lovski tat«. Uprizoritev, ki je bila izvedena v Vilharjevem domu, je v moralnem in

Misterij žene, ki se NIKDAR NE POSTARA



Nobene gube, nobene brazde v 45. letu! Gladka, jasna in čista koža mladega dekleta! Videti je kakor čudež. A ima vendar svoje znanstvene vzroke. To so magični učinki »Biocelae« — presenetljivega odkritja glasovitega dermatologa. Biocel je dragocen naravni pomladinski element, ki ga mora imeti vsaka gladka in napeta koža. Zdej je v vsaki tubi rožnate kreme Tokalon ter Vam redi in pomlajuje kožo ko spite. Vsako jutro ko se zbudite, ste videti mlajši. Gube in brazde so kakor izbrisane.

Cez dan uporabljajte dnevno hrano za kožo Tokalon (ki ni mastna), da napravite svoje kožo svežo in jasno, da Vam odstrani zjedalce in vso nesnago kože. Pomladite se za deset let in ostanite mladi! Napravite konec ohlapnim mišicam lica. Rešite se uvenele polti. Pridobite si svet jasno in čvrsto lice ter mehko lepoto iz dekliške dobe. Navdušeni bodite zaradi pravih magičnih učinkov obih hran za kožo Tokalon. Ako ne bo tako se Vam denar povrne.

BREZPLAČNI VZOREC: Vsak čitatelj tega lista more dobiti zelo okusno kaseto s kremo Tokalon (rožne ali bele barve) ter puder Tokalon različnih nijans. Pošljite Din 5.— v poštini znamkah za poštino, omot in druge stroške na naslov: Hinko Mayer i drug, Odlo 9—R, Zagreb, Praška 6.

gmočnem oziru uspeša. Vsi igralci so podali svoje vloge vestno in v zadovoljstvo mnogobrojnega občinstva. Omeniti moram igro in prednahanje gđ. Milene Mlavčeve, ki je v vlogi gozdarjeve hčerke Cilke to pot prvič stopila na oder in povsem zadovoljila, celo prijetno presenetila dokaj kritično občinstvo. G. Franc Urbas je bil v vlogi krčmarja Tratnika vsestozno dorasel težavnji nalogi. Posebno pa je ugajal g. Marjan Kopitar, ki je vldjub svojim letom odlično podal lik starega gozdarja Hrasta. Dovršeni so bili tudi v podajanju značajev, vsiljivi in maščevalni Jevšar (g. Tone Zihert), zadržni in pošteni Opat (g. Jože Prznik) in kmečka dobrlična Vencelj (g. Miro Kolar). Manj, pomembne vloge so bile posrečeno razdeljene gđ. Zinki Semrl, ter gg. Jože Benčanu, Francu Simiču, Valentinu in Stanetu Ostermanu. K uspehu igre same je pripomogel režiser, ki je tudi okusno opremil scenarijo in poskrbel za številne svetlobne učinke, katere je bilo to pot prvič opaziti na tem odru. Poleg izbranega domačega občinstva je bilo opaziti tudi mnogo naših rojakov z onstran meja. Željni slišati slovensko besedo se vedno z veseljem in v velikem številu odzovejo takim in silnim prireditvam. — Sokolsko društvo Planina priredi v nedeljo 10. t. m. ob 16. uri v lastnem domu družinsko dramo iz svetovne vojne »Mrak«. Vabimo vsa bratska sokolska društva, da pošetjo to uprizoritev in pokažejo zanimanje za delovanje naših Sokolov ob meji. — Tujsko-promotno in olepševalno društvo je po dolgem premoru zopet začelo poslati. Na občnem zboru je bil ponovno izbran za predsednika g. Josip Blažon, ki je splošno znan zaradi delovanja za napredek Planina.

Velikonočna številka

„Jutra“

izide že v soboto zjutraj.

Oddajte — prosimo — vsa oglasna naročila pravočasno, vsaj do petka popoldne.

VODNE TURBINE

VENECIJANKE - MLINI - DVIGALA - STROJI
STROJNO PODJETJE ING. BORŠTAR,
LJUBLJANA - JERNEJEVA C. 19.



V globoki žalosti sporočam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je moj iskreno ljubljani soprog, gospod

JOŽEF FILIPČIČ

BIVSI GOSTILNICA

v torek 19. t. m. ob 4. zjutraj po daljši boleznii v 67. letu starosti preminul.

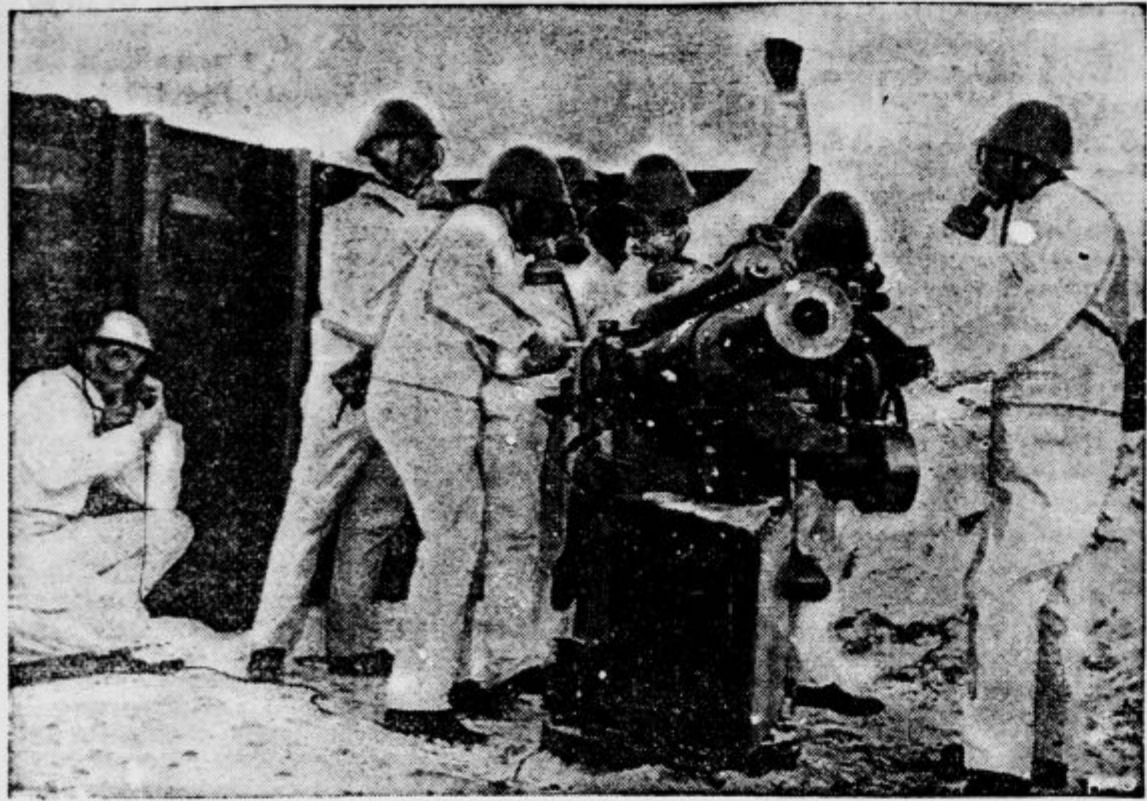
Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek 21. t. m. ob 16.30 iz hiše žalosti, Celje, Kersnikova ulica 42, na okoliško pokopališče.

Sv. maša zadušnica bo v petek, 22. t. m. ob 7. zjutraj v opatijski cerkvi v Celju.

CELJE, 19. marca 1940.

MARIJA FILIPČIČ, soproga y imenu vsega sorodstva.

Holandski topničarji



S plinskimi maskami na obrazu se vežbajo holandski topničarji v obrambnem streljanju

Pomlad je tu

Velika noč je nekoč veljala za novoletni dan

Z enakonočjem v marcu ućakamo začetek pomladi, ki je imel ploden vpliv tudi na obredje. V predstavah z naravo zvezanega človeštva je bil dan jajcu kot življenjski snovi in viru življenja. kot pravi stvarstva in človeštva vsedkar poseben pomen. V njem tiči izredna plodna in  arobna sila.

Ljudske  eje smatrajo  e danes začetek pomladi za začetek leta sploh. Pod Karlom Velikim so uvedli dan Mariinega Oznanjenja 25. marca kot začetek leta. v Pisi in Florenci se je ohranilo to  e v 18. stoletju. Drugod je veljal velikonočni dan kot novoletni dan  e do 14. stoletja. Dan

veľkonočnega praznika, najstarejšega in največjega krščanskega praznika. je bil dolgo časa nedoločen, dokler ga ni koncil v Nikeji v l. 325. določil na nedeljo, ki sledi prvemu  cipu po pomladnem enakonočju 21. marca.

V prazgodovinski dobi je bila pomlad kot posebna letna doba človeku sicer neznan. Ker se je njegova naravna letna razdelitev ravnala po sončnih obratih ter enakonočjih, je leto obsevalo samo dve dobi, poletje in zimo. Homer je poznal  e tri »Hore«, kajti poletju in zimi je pridružil  e pomlad. Beseda je pri starih Rimljanih zadobila pomen ure in se je ohranila tudi pri nas v tem pomenu.

Venera se potepa

Približanje Jupitru — Na poti k Saturnu in Marsu

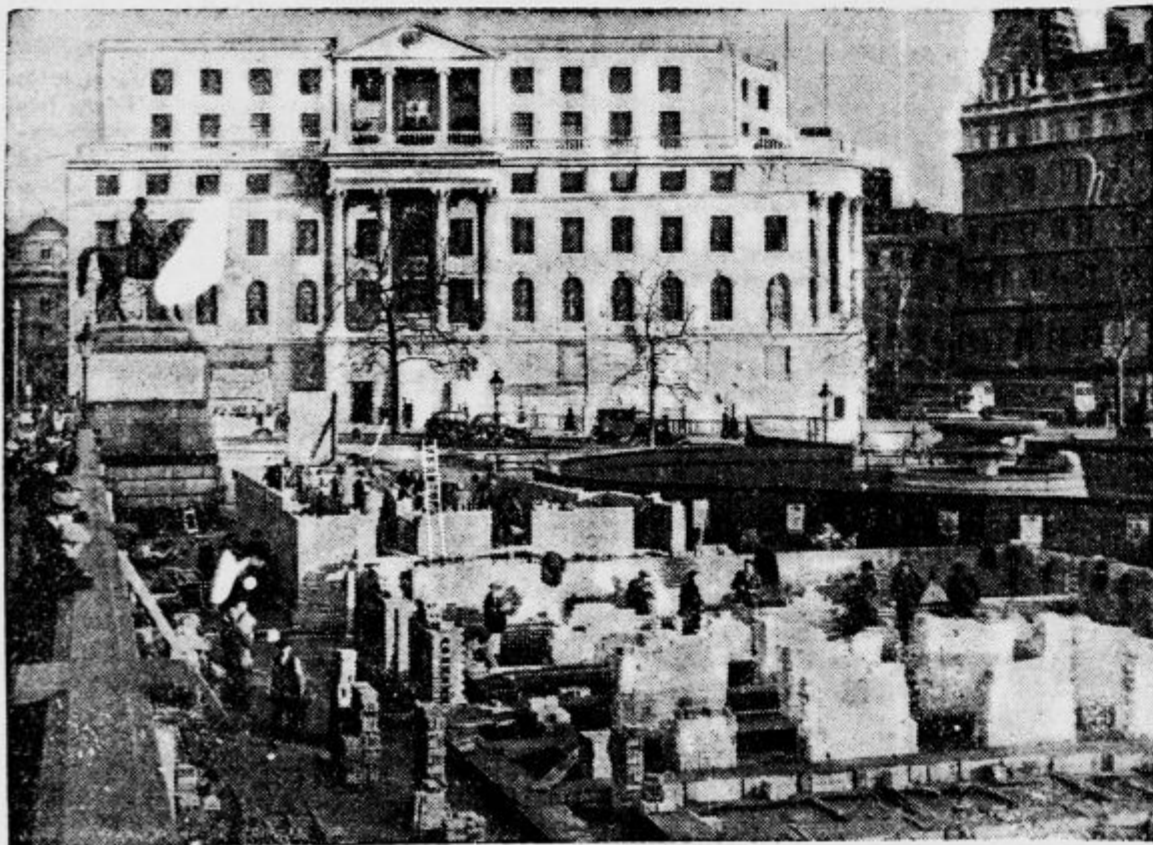
Za drugi polovici februarja smo imeli priliko, da se pobavimo s krasotico Venero. Začela je tedaj z večernim potepanjem, ki je zbujal veliko pozornost.

Njeni poskusi, da bi se približala vrtumu  etu Jupitru, so dali zemeljskim prebivalcem povod za marsikakšno opravilanje. Kmalu pa je bilo videti, da stari Jupiter ni pravi tip za prijazno nebesno damo. V prvih dneh tega meseca je svojo pozornost obrnila Saturnu in končno se je znašla ob njegovi strani. A tudi Saturn ni videti pravi tip, kajti sedaj kaŹe, da hoće pohiteti bojevitemu Martu v objem.

sedaj je Źe na pol poti med njim in Saturnom.

Jupiter je njeno nezvestobo dozvedno prebolel, ker odhaja vsak večer bolj zgodaj spat. To je tudi najboljše, kar more storiti. Gospod Mesec si dela pač posebne misli, kaj Źe bo iz teh številnih srečanj in sestankov. Malo se mu zdi čudno, kajti Venera mu je bila znana kot solidna dama, ki se je druŹeja z godaj odpravljala v svoje sobane. Sedaj pa ostaja vsak večer dalje zunan in Źe proti 11. zvečer jo bo ob koncu tega meseca opazovati na noćnem potepanju.

Obramba pred napadi iz zraka



Zaklonišča na Trafalgar Squaru v Londonu

Skrivnosti Źeste celine

JuŹni tečaj je večji nego Avstralija

Znanost opušća v zadnjih letih čedalje bolj razdelitev korne zemlje v petorico celin. Antarktido označuje za Źesto celino in to s polno pravico. Površina juŹnotečajne celine znaša namreć 14 milijonov Źtirjaških kilometrov in je torej znatno večja od Avstralije, ki meri 8,6 milijona Źtirjaških metrov in Evrope, ki meri 11,4 milijona Źtirjaških kilometrov. Seveda je površinska Źtevilka za antarktično celino le približna kajti njenih obal ne poznamo niti na polovico in o marsikaterem njenem predelu Źe ne vemo, da-li je korna zemlja ali na samo led.

Zavoljo tega ima sedanja odprava admirala Byrda, o kateri smo Źe večkrat poro-

čali, poseben pomen. Rešiti bo morala nekatere izmed Źe redkih urank naše zemlje. Pred vsem bo skušala ugotoviti, ali je antarktična celina enotna celina ali pa otočje, kajti moŹe, čeprav neverjetno je, da sta Rossovo morje in Wedellovo morje na nasprotni strani medsebojno zvezana s Źirkim morskim rokvom pod ledeno ploščo, ki pokriva juŹni tečaj. Rešitev tega vprašanja je vaŹnejša nego potovanja na JuŹni tečaj sam, kamor Byrdova odprava tokrat sploh ne namerava odri-niti. JuŹni tečaj so v ostalem Źe večkrat dosegli, tako Amundsen in Scott l. 1911. ter 1912. ter Byrd sam, ki je 1929. letel nad njim.

MoŹ z enajstimi Źenami

NamiŹljeno ime je pobral z nagrobnika . . .

V BudimpeŹti so prijeli nekega 47-letnega Aleksandra Hegedusa, ki je izvrŹil Źtevilna Źenitvena sleparstva. Izdaljal se je pod napačnim imenom za gradbenega podjetnika in je bil za vsoko doto vedno pripravjen da povede kakšno dekle pred oltar.

Deset deklet je z leti na ta naćin postal njegov  rtvec, od časa do časa je moral seveda v lečo. A čim je bil na prostem, je s pustolovŹinami prišel znova. Pred nekaj časa se je seznanil z nećakinjo ne-

kega viŹjeje uradnika. S pomoćjo ukradenih papirjev se ji je znal prikupiti tako, da se je z njim poročila in mu dala 16.000 pengov dote. Ta denar je kaj kmalu potroŹil, potem je izginil. Kmalu potem pa so ga prijeli in postavili pred sodnika, kjer je vse priznal. Med drugim je tudi povedal, da je bil svoje izmiŹeno ime pobral z nagrobnika nekega gradbenega podjetnika in si preskrbel njegove papirje s pomoćjo pomagata, ki ga policija sedaj zasleduje.

Meteorji v  ilenski puŹcavi

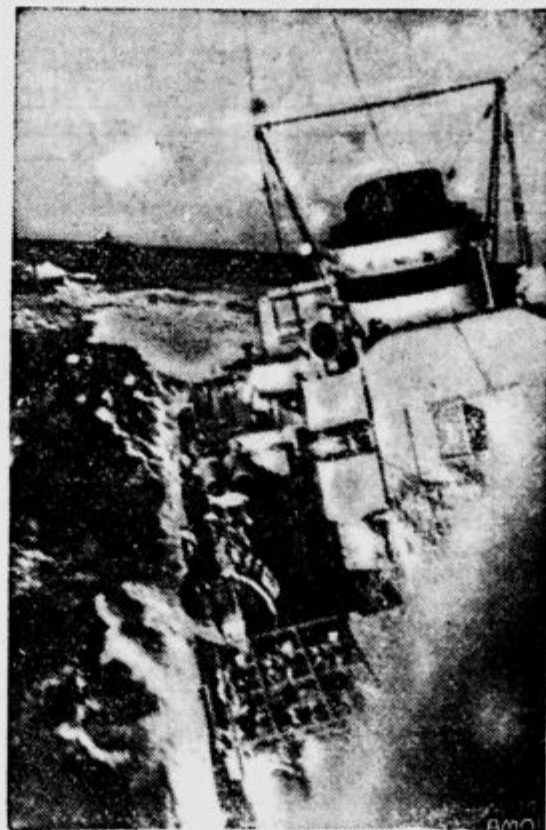
PuŹcava Atacama v  ileju je bila pred kratkim prizoriŹe nebesnega polava. kakršnih v tem obsegu ni bilo videti. Prebivalci neke vasi ob robu puŹcave so se sredi noći zbudili zavoljo silovitih razpokov, ki so bili podobni topniškemu zmrneju in so prihajali dozvedno iz puŹcave Atacame.

Ko so stekli na prosto, so zagledali na noćnem nebu ogromne ozmlene stebre, ki so Źvigali z neba in se razblinili neke v puŹcavi kakor rakete. Pojav so spremljali vroći sunki vetra, ki so se na kmalu ohladili na normalno temperaturo. Med njimi je zavladala velika panika, ker so v svojem praznovirju mislili, da se bliŹa konec sveta. Źlo je pa le za množestven padec meteorjev, med katerimi so bili nekateri prave velike skale.

Ribiči na ledenih ploščah

Moskovska »Pravda« poroča, da je zavoljo nenadnega vdora ledne odeje na Kaspiškem morju stotine ribiĉev na plavajoćih ledenih ploščah odneslo na odrti morje. S številnimi letali je bilo moŹeće kakŹnih 200 ribiĉev spraviti na kopno. 263 moŹ in 177 konj da so se mogli sami reŹiti. Po zadnjih vesteh je na plavajoćih ledenih ploščah odneslo nove skupine ribiĉev na morje in so odpremlili ledolomilec, da jih poiŹe.

Francoska torpedovka



na izvidni voŹnji

Vlak je padel v ocean

V Villagariji ob Atlantskem oceanu v Španiji je zavoljo napačno postavljene kretnice vlak natovljen z živino, zdrknil v morje. Napačni manever ga je usmeril na neki pomol in tam je s polno brzino zavozil v valove.

Lokomotiva in Źest vagonov je v njih izginilo, pet voz se je na pomolu drevnilo. Ker je bilo to ponoći, je bilo reŹevalno delo Źe posebno teŹko, vendar je uspelo potegniti ljudi in živino iz vode.

Zaklad v vedru

Roberta Kreading v Denverju v Źravi Colorado je postala vdova. Nje moŹ ji je zapustil 212.000 dolarjev v gotovini. Nje nećak Joe Watson, ki ga je imela zelo rada in je Źivel v njeni hiŹi kakor njen lastni sin, ji je svetoval naj denarja ne zaupa kakŹni banki ali hranilnici, temveć naj ga da v vedro, tega pa zakolnie v klet.

Teta je z nećakom vedro zakopala. Źez nekaj časa pa je Watson izginil in ga ni bilo več nazaj. Kreadingova je končno začela nekaj sumiti in je stopila v klet, kjer je morala na svojo Źalost ugotoviti da je bilo vedro prazno. Tat ni pustil v njem niti dolarĉka.

ANEKDOTA

Velikega matematika Karla Jacobija so zamenjavali bogostema z njegovim bratom, fizikom Jacobijem, ki je bil tudi dolgo časa bolj znan. Matematika je to nad vse jeŹilo.

Nekega dne ga je neka dama vpraŹala: »Oprostite, ali ste brat slavnega Jacobija?»

»Ne, on je moj brat.« je odgovoril Jacobi srdito.

VSAK DAN ENA



»Kaj, pismo s črnim robom? — Gotovo je umrl moj prijatelj Luka, kajti pisava je njegova. . .« (Berlinske Titende)

Kulturni pregled

Herczegova »Severna lisica«

Komedija sodobnega mađarskega dramatika Herczega Ferencza »Severna lisica« je eno tistih odskih del, ki se ne zapletajo zaradi kakršnih koli problemov in ki niti nimajo namena, da bi po preizkuŹenem receptu: »smejé povedati resnico« poudarila kakršno koli večje  loveŹko izkustvo ali osmeŹila z moralno tendenco katero koli  loveŹko slabost. Iz zgodbe, ki jo razpleta v tej komediji duhoviti mađarski dramatik, ni moŹeće dobiti končnega moralnega nauka; zdi se, da so osebe, ki jih predstavlja, preveć svojevrstne, da bi lahko iz zapletljajva njihovih ljubezenskih zadev izluŹili neko splošno veljavno spoznanje.

Profesor Pavel, ki se — kakor večina profesorjev v komedijah — pretirano bavi s svojo stroko, je gluh in slep za dejstvo, da ga mlada žena vara. Preveliko zaupanje ga dela vprav smešnega in Źele tedaj, ko postane katastrofa njegovega zakona preveć očitna, da bi si mogel delati Źe kakŹne iluzije, se izvrŹi v njegovem življenju preobrat. Oboje zakoncev, Pavel in Ilona, pa prenese tak prelom z lahkoto, ki je nekoć niso poznali niti na odru. Ilona, ki se znajde med dvema tekmećema, mondenim lahkoŹivcem baronom Trillom in resnejšim hiŹnim prijateljem Tiborjem, tem ironiĉno zaostrenim, a v srcu sentimentalnim zaljubljencom, si naposled dokončno osvobje Tiborja. Profesor Pavel najde po zakonskem polomu zavetje pri petkrat diplomirani učiteljici Lizi, ki je — ne vem, po kakŹni dramski »nujnosti«, — Pavlova nećakinja.

V Herczegovi »Severni lisici« imamo nekaj podob iz sodobnega meŹanskega zakona. Najnovost se druŹi s povrŹnostjo, pomanjkljivi čut odgovornosti ustreza tisti lahkotni ljubezni, ki ne sega tako globoko, da bi vzburila naravo do njenih globlin in povzročila tragična občutja. Nedavno smo imeli priliko videti pasivnega profesoria v poizkusu domaće komedije. Ali more biti profesor — prirodoslovec v ljubezenskih in rodbinskih zadevah tako pasiven in vprav otroĉje naiven, kakor se zdi Herczegov Pavel? Niti zakonska katastrofa ga ne more globlje vzburiti, in  e se potlej potolaŹi z Lizo, komaj verjamemo da je sam navezal novo razmerje; prej je bil vanj zapleten.

Podoba je, da je Herczeg spisal svojo komedijo samo zaradi tega, ker je hotel izŹiveti svoje veselje do lahkega dramskega

fabuliranja. CutiŹ, da leŹi na vsem delu sled lahke, elegantne in veŹe roke, ki je to petorico dramatskih eseb izoblikovala s potezami izurjenega slikarja, kateremu zadoŹća, da napravi samo nekaj spretnih obratov in navrŹe malce ućinkovitih darv in Źe prepiĉa prav tako povrŹnega gledalca, kakor je on sam. Če ne bi bil Herczeg tak mojster dialoga, tako duhovit in eleganten odski kramljalec, ki ti s svojo iskriko zgovornostjo kar sproti uspava kritiĉno pozornost, bi bilo ostalo bore malo zanimivega glede dejanja, kakor tudi glede posameznih znaĉajev. Herczeg ima obilo prave teaterske krvi in zato ne zataji svoje sposobnosti niti tedaj, ko dejanje nujno obtiĉi na plitvini. ZadoŹća mu nekoliko kratkih duhovitih posegov in Źe ga dvigne z eleganco svetkega pisateljskega gentlemana.

Kdo je prevedel Herczegovo delo, ni nikjer oznaĉeno; zreŹljav je neumorni odkrivatelj takih odskih posledkov bolj ali manj dvomljive kvalitete, g. prof. O. Šest. Gregorinov profesor Pavel kaŹe vso psiholoŹko neverjetnost avtorjeve koncepcije, a tudi prikupnost človeka, ki je izven stroke kakor otrok in ki si ga komaj lahko mislimo kot ljubimca. Temu Pavlu manjka nekaj, kar mu menda ni mogel dati njegov interpret; to nekaj bi bilo v glasu, v kretjah, v naćinu doŹivljajva. — morda bi se dalo dognati, če bi videli kako bi to vlogo zagrabil igralec drugačnega temperamenta in eksteriora, kakor je g. Gregorin. Ilona ge. M. Danilova in Lizi ge. V. Juvanove sta vsaka na svoji posebni viŹini: Ilona v eleganci in oćarljivosti Źenske, ki ne pozna nič drugega nego svoj posebni Źenski ponos eleganco in veselje do ljubezenskih eksperimentov; Lizi v prikupni navivnosti dekleta, kateremu ni mogel niti Źtudij vzeti tega, da ne bi bila stoođstotna Źenska. Tibor g. Kralja je posebno dober v nekaterih situacijah, kjer igralec Źe glasovno ali miŹiĉno pripomore k ućinku; v trenutkih razčlenjevanja in ironiziranja bolj kakor v govorniĉni salonski igri. Barona Trilla, to igralec dokaj malo problematiĉno figuro, igra uspeŹno g. Drenovec.

Herczegova »Severna lisica« je kajpak daleĉ od kakŹnega odrskega odkritja, vendar je v svojem žanru duhovito in zato dovolj zabavno delo. Obĉinstvo ga je sprejelo z zadovoljstvom. —

NaŹe gledaliŹe

D R A M A

Sreda, 20.: Strahopetec. Red B. Od 21. do 23. marca: zaprti

Za red B bodo igrali drveni Lenormandovega »Strahopetca« s Kraljem in naslovni vlogi. Delo je drama vojne v zaledju med smrti zapadlimi jetiĉniki v Źvicarskem sanatoriju, emigranti in Źpljoni. Tragedija umetnika-pacifista, ki postane zaradi svojega strahu pred vojno vendarle njena pasivna  rtvec je v Lenormandovem delu pokazana na pretresljiv naćin: v ostalih vlogah: Levár, Jerman, Mira Danilova. ReŹija je prof. Šestova.

O P E R A

Od 20. do 23. marca: zaprti

V kratkem se bo ponovila iz prejšnje sezone veliĉastna Wagnerjeva opera »Lohengrin«, ki je lansko leto v naši uprizoritvi vzbudila tako pozornost zavoljo vsestransko dobre priprave in odliĉnih pevskih kreacij posameznih sodelujoćih. Zasedba bo ista kakor lani, le v partijah kralja Henrika Ptiĉarja bo letos gostoval znani baritonist Boris Popov, ki je po več letih pokazal v zadnjem času na našem odru već vsestransko lepo uspeŹih kreacij.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŹE

Začetek ob 20.15

Torek, 19.: Pekovska.

MARIBORSKO GLEDALIŹE

Sreda, 20.: GejŹa. Red B.

R A D I O

Sreda, 20. marca

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoiki (ploŹe). — 12: Operna glasba (ploŹe). — 12.30: Poročila, objave, napovedi. — 13.02: Zbori pojo (ploŹe). — 14: Poročila. — 18: Zvoćna igra o Jakobu Galisus. — 18.40: Prerjenje človeka (g. Fr. Terseglav). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Inspekcija drŹ. obrambe. — 19.40: Objave. — 19.50: Uvod v prenos. — 20: Prenos iz ljubljanske opere. V odmorih: Glasbeno predavanje (g. V. Ukmar) ter napovedi in poročila.

Beograd 19.50: PloŹe. — 20: Humor. — 21: Iz opere »Hanka«. — Zagreb: 20: Prenos opere iz Ljubljane. — Sofija 18: Lahka glasba. — 20: Koncert pevskega zbora in solistov. — 22: Lahka godba in ples. — Praga 19.25: Baletna muzika. — 20: Zvoćna igra. — 22.20: Pester glasbeni spored. — 23: ČeŹka glasba. — Dunaj 16: Lahka godba. — 18: Petje. — 19.40: Gigli poje. — 20.15: Pester spored. — 22.20: Lahka glasba. — Berlin 20.15: Mali orkester. — 21.10: Zvoćna igra. — 22.30: Drobne melodije. — 23: Simf. glasba. — 24.10: Noćni koncert. — Rim 17.10: Plesi. — 20.30: Vesela muzika s ploŹ. — 21: Biblićna kantata. — 23.30: Simf. glasba.

AnglieŹke koristke proti kultu golote

Manj golote in već plaĉe zahtevajo koristke londonskega Westenda. To svojo zahtevo so postavile na zborovanju strokovne organizacije igralcev, na katerem so stotine deklet protestirale proti slabim plaćem in zelo dvomljivim gledaliŹkim kostumom.

Na londonskih odrh se v zadnjih časih pojavljajo čedalje već golote. Od deklet, ki nastopajo v revijah, zahtevajo takŹne kostume, da se jim enostavno upirajo. Zavoljo tega se  esto dogaja, da jih odrska vodstva odpuŹajo. Ker je zavoljo vojne mnogo gledaliŹ in varietetjev zaprtih, dekletom ni lahko najti nove sluŹbe. To je moralo končno povzroĉiti sedanjo revolto.

Postani in ostani član Vodnikove druŹbe!